

చందమామ

చిల్లల కథల మాసపత్రిక

1st Oct. '82

SANKAR

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

పశువుల కూడు

పందినవారు :
సి. వి. కొండారెడ్డి - రాయపే

జెమినీవారి అవ్వయ్యార్

శ్రీమతి కె.బి.సుందరాంబాళ్ నటించినది

సెప్టెంబర్ 11 తేదీ మొదలు

ఆంధ్ర దేశమంతటా ప్రదర్శింపబడుతోంది

ఈ సంచికలో కథలు వింతలు - విశేషాలు

మూషిక సుభాషితం (గేయకథ) 10	
పంచకల్యాణి (జాతకకథ) 21	
శబ్దవేధి (సిరియల్) ... 17	
నాదీ గెడ్డం ... 25	
ముక్తినిచ్చే భూసారంగం ... 29	
మిఠాయివర్తకుడు ... 33	
లయకారునకును హక్కుది? 37	
సాటి ఎవరు? ... 38	
కన్నకొడుకు ... 41	
తీర్పు : మార్పు : నేర్పు ... 46	
డబ్బుదెయ్యం ... 50	
అవ్వయ్యార్ ... 57	

ఇవిగాక రంగులబొమ్మకథ - టైపు
చిత్రాలు - నలుమూలల నడకలు -
ఫోటోశీర్షికల పోటీ - మొదలైన
మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు

హిందీ చందమామ దీపావళి సంచిక

మా మూలుకం తెలుగు ఎక్కువ పేజీలతో, ఎక్కువ రేఖా చిత్రాలతో, త్రివర్ణ చిత్రాలతో—చక్కటి కథలు, మనోహరమైన గేయాలు, గిలిగింతలు పెట్టే చిక్కు సమస్యలు, ఇంకా అనేకమైన అందచందాలతో, ముచ్చటయిన త్రివర్ణ ముఖచిత్రంతో

హిందీ చందమామ
నవంబరు సంచిక దీపావళి

వెలువడబోతున్నది. ఇన్ని ఆకర్షణలతోకూడిన ఈ ప్రత్యేక సంచిక వెల మామూలు 6 అణాలే

మీ కాపీకొనం ఇప్పుడే మీ ఊరి వీజంటుతో చెప్పి వుంచండి.

చందమామ పబ్లికేషన్సు
వడపకని :: మదరాసు-26.

నవ వికసిత పుష్పం వలె
తాజాగా, మనోహరంగా
ఉండండి...

హామాం
టాయిలెట్ సబ్బును
వాడుదు

హామాం క్రొత్త సువాసన
కలిది...మరియు ఎక్కువ
కాలం మన్నను కూడా!

ది తాతా ఆయిల్ మిల్స్
కంపెనీ లిమిటెడ్

తాతా తయారు

మిడియమ్ డిక్షనరీ

Balasaraswathi Pictorial Medium Dictionary**ENGLISH - ENGLISH: TELUGU**

with English Synonyms, Antonyms, Definitions and Illustrations together with an Encyclopedia for Students

విద్యార్థులారా:

మా డిక్షనరీ విద్యార్థులకు-విజ్ఞానవేత్తలకు నిత్యం వాడు చేసే విద్యా వ్యాసం గంలో ఎంతో ఉపయోగపడుతోంది. వేనకువేలు దీనివల్ల నేడు లాభపడుతున్నారు. విజ్ఞానం కావాలని, అంగభాషతో పరిశ్రమ చేయాలని అనుకోనేవారందరికీ చేదోడు వాదోడుగా వుండి, మీకా భాషతో శక్తిసామర్థ్యాలు తక్కువగావున్న లోపాన్ని తీర్చగలదు. ఇందులో మీకు అవసరమైనట్టి పదాలన్నింటిని కూర్చి సరికొత్త పద్ధతిలో

(English to English and Telugu and English synonymy, Antonyms, Definitions and Illustrations together with an Encyclopedia for students) చేర్చి అందము చందము లొలికేట్లుగా ముద్రించినాము. విద్యకు - విజ్ఞానానికి పరీక్షతో విజయానికి మీకు ఈ డిక్షనరీ ఎంతైనా తోడ్పడగలదని హామీ యిస్తున్నాము. పూర్తి క్యారికోబైందు మీడియం డిక్షనరీ ధర రు. 9-0-0. శెం డిక్షనరీ ధర రు. 4-8-0. తక్కువ వెల: ఎక్కువ విలువ: అవకాశాన్ని తారవిడుచుకోకుండా తాగ్రతపడాలని మిమ్మల్ని ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాము.

బాలసరస్వతి బుక్ డిపో, పోస్టు బాక్సు నెం. 3 కర్నూలు & మద్రాసు 1.

వావిళ్ళ రామస్వామి శాస్త్రిలు & సన్స్, మద్రాసు-1 వారివద్దకూడా దొరుకును.

రావల్ గాన్

గ్లూకోజ్, మంచి పాలు, చక్కెర—వీటితో తయారై, చేతితో తాకబడక, యింత సహాయంవలన ప్యాకింగ్ కాబడినవి.

“రావల్ గాన్” మిఠాయిలూ, టాపీలూ గత పది సంవత్సరాలుగా ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఉచిత బహుమతుల కేటరాగ్ కోసం వ్రాయండి నేమిచంద్ పారస్మల్ ఆండ్ కో.,

128 - ఎ, నైనియప్పనాయక్ వీధి.

మదరాసు - 3

మనోహర పరిమళమునకు . . .

మైసూరు బాత్ ట్యాబ్లెట్లు

అష్టాదశ రమైన మల్లెపువ్వుల సువాసనతో కూడినది
సుప్రసిద్ధ మైసూరు శాండల్ సోప్ వారి తయారీ

అన్నిచోట్లా దొరుకును

గవర్నమెంటు సోప్ ఫ్యాక్టరీ

బెంగళూరు

(మెంబర్ ఐ. ఎస్. టి. ఎమ్. ఎ)

ఆంధ్రజ్యోతి

దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక

'ఆంధ్రజ్యోతి' నవంబరు సంచిక దీపావళి సంచికగా ఎక్కువ
ఆకర్షణలతో, ఎక్కువ పేజీలతో, త్రివర్ణ ముఖచిత్రముతో
నవంబరు 1-వ తేదీన వెలువడుతుంది.

వెల 3 అణాలు మాత్రమే !

ఎజంట్లు ఆర్డరుతో అడ్వాన్సు 10-10-53 లోగా సంపాది.

చందమామ పబ్లికేషన్స్

వడపళ్ళచి,

::

మద్రాసు - 26.

డొంగ్రేగారి

బాలామృతం

బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టినిచ్చి, పండ్లు మొలిచేటప్పుడు అయ్యే విరేచనములు నిలిపి, బలమును అరోగ్యము నిచ్చును.

K. T. Dongre & Co., BOMBAY-4

‘చందమామ’కు ఏజింట్లు కావాలి

★

ఏజింట్లు లేనిచోట్ల ప్రతి ఊరూ చిన్న చిన్న ఏజింట్లు కావాలి. మీరు ఏజింటయి కొద్ది కాపీలుకూడా తెప్పించుకోవచ్చును. మీరు ప్రతినెలా 2-0-0 పంపుతూ వుంటే మీకు 7 కాపీలు పంపుతాము. ఈ పద్ధతిని మీకు ప్రతినెలా 0-10-0 లాభం వుంటుంది. పూర్తివివరాలకు వ్రాయండి.

చందమామ ఆఫీసు

వడపళని, మద్రాసు - 26

సకల దంత వ్యాధులకు

కోతిమారు నల్ల పండ్ల పొడి

ప్రతిబోట దొరకును.

నోగి అండ్ కో

87 బై గాబజార్ రోడ్, మద్రాసు-1

స్తాకిష్టులు: ట్రేడ్ ప్రామోటింగ్ కార్పొరేషన్
పోస్టుబాక్సు నెం. 50, విజయవాడ-2.

చందాదారులకు మనవి

★

పైనెల చందమామ యీనెల చివరి వారంలో పొమ్మ అవుతవి. సకాలంలో అందనివారు, వారి పోస్టాఫీసులో ఏర్పాదు చేస్తూ, పై నెల పదేతేదీలోగా మాకు తెలియవర్య గౌరవము. ఆ పైబడువచ్చు కంప్లెంట్లు, గత నెలలో చేరలేదనే కంప్లెంట్లు గమనించబడవు.

మేనేజరు

వెలువడింది !

“ ఐదు ప్రశ్నలు ”

రసవత్తరమైన పెద్ద కథ

వెల 6 అణాలు మాత్రం

మీ కాపీకోసం మా ఏజంటును అడగండి

లేదా, 7 అణాలు మణియార్దుద్వారా పంపండి

చందమామ పబ్లికేషన్స్

వడవళని

::

మదరాసు - 26.

తాజా పండ్లు మధ్యగల

ప్రీట్స్ స్వకస్పిష్టమైన విటమిన్ గలవి
—యివి కాక క్రీమ్ టోపిస్, టర్కీ
చక్కెర లారీస్, పెప్పర్ మెంట్
లాజెంజీస్, యింకా ఎన్నో వందల
రకాల దొరకును.

ఇండియా లోని ఏకైక ఎయిర్ కండిషన్డ్ ప్రీట్స్
ప్యాకెట్ తయారు చేయబడిన శ్రేష్టమైన స్వీట్లు.

త్వరలో వస్తోంది!

శ్రీరాజరాజేశ్వర
ఫిలిం కంపెనీ వారి

లక్ష్మి

డైరెక్టర్
కె.వి.నాగభూషణం

N 44

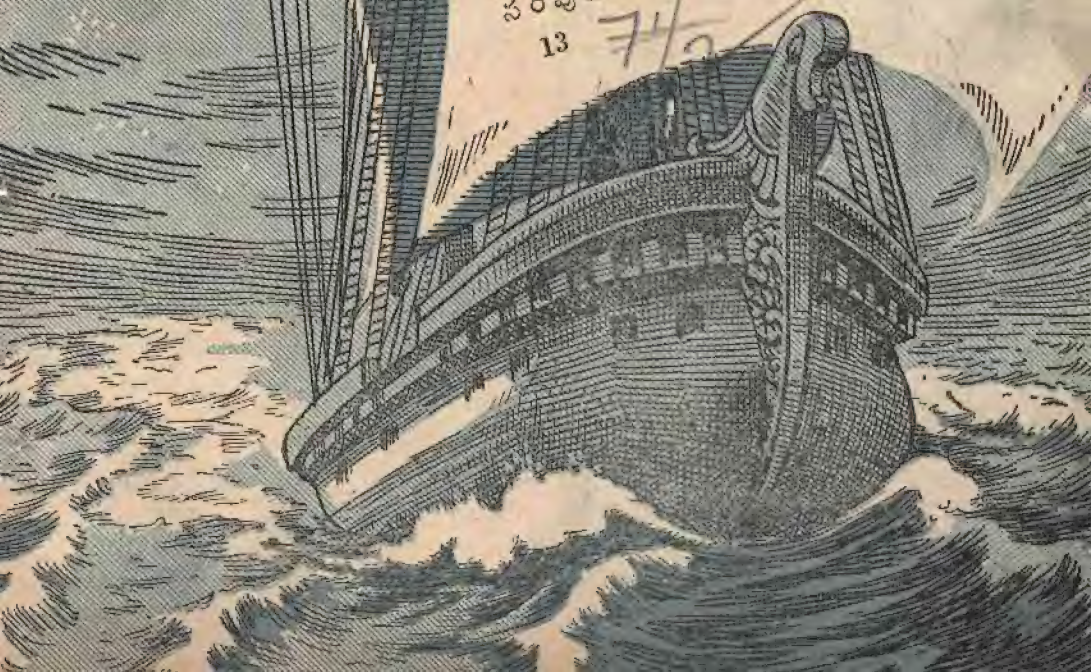
కన్యాంబ... వృష్ణకుమారి... గిరిజ
సి.యస్.ఆర్... రేలంగి... రామశర్మ... అమరనాథ్

చందమామ

సంచాలకుడు :
చక్రపాణి

ప్రపంచమంతటినీ ఒకటకలాడించినటు
వంటి మేటి శ్రీ వివేకానందస్వామి. ఆయన
గాఢమైన రామభక్తుడు. ఆయనను శ్రీరామచం
ద్రమూర్తి వివిధంగా రక్షించాడో ఈ సంచికలోని
'మితాయిపర్తకుడు' అనే కథ వ్యక్తంచేస్తుంది.
పోతే, వివేకానందుని జీవితంలో ఇటువంటి వింత
సంఘటనలు అంకా ఎన్నో వున్నై. ఒకప్పుడు స్వామి
ఆరణ్యాలలో విశ్రాంతి తీసుకొనగామని ఒక చెట్టు
కింద కూర్చున్నాడు. భయంకరమైన ఒక పెద్దపులి
వచ్చి, స్వామి ఎదుటనే కొద్ది గజాలదూరంలో కూర్చు
న్నది. స్వామి చెక్కుచెదరలేదు. కూర్చున్న పులి
ఏమనుకొన్నదో కాని, మరి కొంచెంసేపటిలోనే దాని
దారిని అది వెళ్లిపోయింది. స్వామి ఆశ్చర్యపోయాడు.

సంపుటి : ఆక్టోబర్ 1953 : సంచిక
13 742 4

మూషిక సుభాషితం

ఒక గజేంద్రుడూ, ఒక ఖడ్గమృగం,
'నే గొప్పంటే నేనే గొప్ప'ని
అడవుల నేరే హక్కులకోసం
ద్వంద్వయుద్ధమున తారసిల్లగా

కొక్కో అంటూ కూతను కూసి
నక్కబావ ఆ సదుమను వచ్చి
"శ్రీ గజేశ్వరుని చిట్టివాహనం
గగనవీధిలో వేంచేసె" ననె.

పైకి చూడగా కననయ్యెనుగా;
తోకను తెల్లని జెండా యెగురగ
దివ్యమైన గద చేత ధరించి
భువికి దిగే విఘ్నేశుని ఎలుక.

"ఎనుగు తలగల దేవుడౌట తన
ఘనతను నిల్పగ దూతను పంపెను.
శరించినందుకు శాస్త్రజరుగు నీ
మృగాధమున" కని ఎనుగు మురిసె.

ముచ్చటగా ఆ మూషిక మచటికి
వచ్చినదైనా వచ్చినటులనే
ఎచ్చటికో మరి కడు ఆత్రముగా
ముచ్చెమటలతో పోసాగినది.

అది గని ఏనుగె నేరు చేసుకొని
“ఇదేమిటయ్యా! ఎలుకస్వామి!
ఈ యుద్ధం విని మా గజాననుడు
నా యండగ నీను పంపలేదె” యనె.

చిత్ర వినాయకు చిత్రాలు కప్పుడు
వెనుకతిరిగి “నే వినలే దెప్పుడు
మీర లెవ్వరో మీ తగవేమో
దేవులదాకా రానేలే” దన

“గొప్ప జంతువుల గొప్ప యుద్ధ మీ
గొప్ప వార్తనే వినలేదంటే
ఇప్పు డెందులకు తమ రా” కంటూ
దెప్పిపొడిచె నా యెలుకను ఏనుగు.

“గడ్డిపాచకై చీమల దండుకు
వచ్చిన పోరును స్వర్గంలో విని
సద్ది రమ్మనుచు శ్రీగణనాథుడు
పంపగ వస్తినె వని వినియెద” నని

ముసెముసి నవ్వుచు విసిరిపోయె నా
మూషిక మొక్క సుభాషితము.

“కొద్ది గొప్పలని భేదము కలుగదు
దేవుని సన్నిధి నందరు సమ” మని.

అ ట్ట మీ ది బొ మ్మ

తనను వరాభవించిన ద్రౌణుణ్ణి సాధించేటందుకుకదా, పాంచాలప్రభువైన ద్రుపదమహారాజు ఘోరతపస్సుచేసి ద్రౌపదిని కుమార్తెగా పొందాడు? ద్రౌణుని ప్రియశిష్యుడైన అర్జునుడు, తక్కిన పాండవులతోపాటు లాక్షగృహంలో దహనమైవుంటావని నమ్మి, నలుగురలాగానే ద్రుపదుడూ విచారించాడు.

ద్రౌపదికి యుక్తవయస్సు వచ్చింది. పార్థునివంటి ప్రజ్ఞావంతుడికి ఆమెనిచ్చి పెండ్లిచేయాలనే కుతూహలంతో, ద్రుపదుడు ఒక గొప్ప పరీక్ష పెట్టాడు. అదే 'మత్స్యయంత్రం'. ఎంతో యెత్తున మత్స్యయంత్రం ఏర్పాటు చేసి, కింద బరువైన విల్లొకటి పెట్టాడు. విల్లు ఎక్కుపెట్టి ఎవరు ఆ మత్స్యయంత్రాన్ని ఛేదిస్తే, వాళ్లకు తన కుమార్తెను ఇస్తానని రాజ్యంలో స్వయంవరం ప్రకటించాడు.

స్వయంవరానికి రాజాధిరాజులందరూ వచ్చారు. కర్ణ, దుర్యోధనాదులు వచ్చారు. బ్రాహ్మణుల రూపంలో పంచపాండవులూ వచ్చారు. దర్బారు కిటకిటలాడుతూ, అత్యంత వైభవంగా ఉన్నది.

ద్రౌపదికి సోదరుడైన దృష్టద్యుమ్నుడు స్వయంవరాన్ని గురించి వివరాలన్ని సభవారికి వెల్లడించాడు. వివరాలు విన్నతరువాత ఆ వచ్చిన రాజకుమారులలో కొందరు కూర్చున్నచోటనుండి లేవనేలేదు. కొందరు సగందూరం వచ్చి అక్కడి నించే తలవంచుకు మరలిపోయారు. కొంతమంది దనుస్సు ఎత్తబోయి, చేతగాక వెనుదిరిగారు. చివరకు, బాణం ఎక్కుపెట్టి కొట్టగలిగింది ఒక్కడే ఒక్కడు—కర్ణుడు. ఇతే అతనిగురి తప్పిపోయింది. ఇక క్షత్రియులలో పోటీ చేయవలసిన వారెవ్వరూ మిగలలేదు. అప్పుడు ద్రుపదుడు, బ్రాహ్మణులనైనా సరే సమర్థత కలవారు పోటీచేయవచ్చు నన్నాడు.

వెంటనే, బ్రాహ్మణురూపంతో పున్న అర్జునుడు ఉత్సాహంతో ముందుకు వచ్చాడు. గురిపెట్టి కొట్టి మత్స్యయంత్రాన్ని ఛేదించాడు! సభతో జేజేలు మిన్నముట్టినై.

ఈ యంత్రాన్ని కొట్టింది బ్రాహ్మణుడు కాదు, ఫల్గుణుడే అనేరహస్యం వెల్లడికాగా, సభలో చెలరేగిన ఆనందానికి అంతు లేకపోయింది. ద్రౌపది సరాసరి వచ్చి పూలమాలను సవ్యసాచి మెడలో వేసింది !!

పంచకల్యాణి

బ్రహ్మదత్తుడు కాశీనగరాన్ని పరిపాలించే కాలంలో ఒకప్పుడు, బోధిసత్వుడు ఉత్తమజాతి అశ్వంగా జన్మించాడు. అది రాజుగారి గుర్రాలలోకెల్లా ప్రధానమైన పంచకల్యాణిగా ఎంచబడుతూ వుండేది. అందుచేత దాని పోషణ, ఆలంకరణ, ప్రత్యేకించి రాజరీవి ఉట్టిపడేటట్టు జరుపుతూవచ్చారు.

రాజుగారి గుర్రాలలో ముఖ్యమైన ఆ పంచకల్యాణికి మూడేళ్ళనాటి ప్రశస్తమైన పాతధాన్యాలతో ఆహారం తయారుచేసే పెట్టేవారు. దాని ఆహారం మామూలు అన్ని గుర్రాలకు మోస్తరుగా కాక, వేయి మొహిరీలు ఖరీదుచేసే ఒక బంగారు పళ్ళెంలో పెట్టేవారు. అది మసలే శాల గుమగుమలాడుతూ పరిమళించేది. ఆ శాల చుట్టూతూ ఆకర్షణీయమైన తెరలు వేలాడుతూ

వుండేవి. పైన బంగారుపువ్వులు చుమకి వేసిన అంచాలచాందిని కట్టబడివున్నది. నాలుగుగోడలకూ సువాసనలు విరజిమ్మే రకరకాల పుష్పజాతులు అమర్చబడి వున్నాయి. రాత్రింబగళ్ళు ఆ శాల అగరు వత్తుల ధూపంతో, సుగంధద్రవ్యాల పరిమళాలతో, వెలిగిపోతూవుండేది.

ఇటువంటి ఉత్తమమైన అశ్వంగల కాశీరాజును చూస్తే ఇరుగుపొరుగు సామంత రాజులెవళ్ళకూ అంతగా ఇష్టం వుండేది కాదు. ఒకప్పుడు ఏడుగురు సామంత రాజులు ఒకటిగా చేరి, కాశీరాజుకు ఇలా రాయబారం పంపించారు : 'మీరాజ్యం మాకు పప్పగించినా సరే, లేకుంటే యుద్ధానికి తయారై వచ్చినా సరే' అని.

వెంటనే కాశీరాజు తన మంత్రులను సమావేశపరిచి, సంగతిసందర్భాలు విప్పి

సటువంటి పంచకల్యాణిని దయచేయిస్తే రంటే ఈ ఏడుగురు రాజులనే కాదు, దేశ మంతటని ఒక్కదెబ్బతో జయించుకు రాగలను" అని ధీమాగా పలికాడు వీరవర్మ. అందుకు రాజు సంతోషంతో సమ్మతిస్తూ, తన పంచకల్యాణిని తీసుకువెళ్ళి యుద్ధం జయించుకురమ్మని సేనానిని పంపాడు.

రాజు వద్ద సెలపుతీసుకొన్న సేనాని, వెంటనే పంచకల్యాణిని తీసుకొని, యుద్ధానికి సిద్ధమైనాడు.

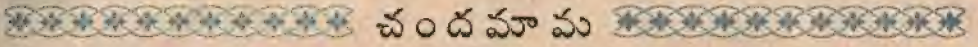
వీరవర్మ మెరపులాగా కోటనుండి ఇవ తల పడ్డాడు. ధైర్యసాహసాలతో పోరాడి, మొదటి సామంతుని పట్టి, బండిగా తీసు కొన్నాడు. మళ్ళీ యుద్ధరంగానికి వచ్చి, రెండవ సామంతుని, మూడవ సామంతుని, అలాగే పరసగా ఐదుగురు రాజులనూ బండిలుగా చేసుకొన్నాడు.

ఇంతవరకు జయించుకువచ్చిన వీర వర్మ అరవ మకాముకు చేరుకుని ఆ రాజుతో తలపడి జయించేటంతలో ఆతని గుర్రానికి దెబ్బతగిలి, నెత్తురు బలబలమని ప్రవహింపసాగింది.

వీరవర్మ పంచకల్యాణిని ఒక ద్వారం వద్ద కట్టివేసి, మరొక గుర్రాన్ని తీసుకొని యుద్ధానికి వెళదామని ఆలోచించాడు. ఈ

చెప్పాడు. అందుకు మంత్రులు "మహా రాజా!—మీరు యుద్ధరంగానికి స్వయంగా వెళ్ళవనిలేదు. మన సేనానిజన వీరవర్మను పంపిస్తే సరి. అతనే జయించుకువస్తాడు. అటువంటివాడే జయించలేకపోయి నట్లయితే, తరువాత సంగతి అటుపైన ఆలోచిద్దాం," అని సలహాయుచ్చారు.

అప్పుడు కాశీరాజు సేనానిని పిలిపించి "ఓయీ వీరవర్మా!—మనమీదికి ఇప్పుడు ఏడుగురు సామంతులు ఎదురుతిరిగి రాబోతున్నారు. ఆ ఏడుగురిని జయించటం నీవేల్ల నపుతుందా?" అని అడిగాడు. "మహాప్రభూ!—విలికకు ఎంతో ప్రయమై

అలోచనతో, పంచకల్యాణికి వున్న జీనూ, కల్లెమూ తక్కిన సామగ్రి విప్పివేయ బోయాడు.

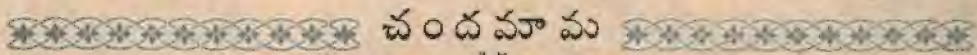
అప్పుడు పంచకల్యాణిరూపంతో వున్న బోధిసత్వుడు సేనాని చేస్తున్న పనిని కళ్ళు విప్పిచూచాడు. "అయ్యో! ఏరుడా!— ఎంత అమాయకుడవు! నాకు దెబ్బ తగిలిన దనగానే మరివొక గుర్రాన్ని తయారు చేసు కుండా మనుకుంటున్నావు. ఏడవ మకాము భేదించి, ఏడవ సామంతరాజును పట్టి ఇవ్వడం ఆ గుర్రానికేమి చేతనవుతుంది?—

అలా సమ్మి, కొత్తగుర్రాన్ని తీసుకోవటంతో ఇంతవరకు నేనుచేసిన పనిఅంతా వ్యర్థం దాపాతుందే. పైగా, నువ్వు నిష్కారణంగా శత్రుదేతులలో పడి చచ్చిపోతావే! మన యజమాని దన కాశిరాజు అతిసులువుగా సామంతుల చేతులలో చిక్కుకొనిపోతాడే! ఏడవ మకాము భేదించి, ఏడవ సామంత రాజును జయించటం ఒక్క నాపల్లనే అవు తుందిగాని మరొక గుర్రానికి అలవికాదని నీకు తెలియకపోయెకదా!" అని అనుకుని విచారించింది.

అంతతో ఊరుకోలేదు. దెబ్బతగిలి అలా పడిపోయివున్న ఆ పంచకల్యాణి వీర వర్మను దగ్గరకు పిలిచి, ఇలా చెప్పింది:

"ఓయీ, కూరుడా! వీరవర్మా!!— ఏడవమకాము భేదించి ఏడవ శత్రురాజును పట్టగల గుర్రము నేనుతప్ప మరొకటి లేదని తెలుసుకో. ఇంతవరకూ నేను చేసిన పని వ్యర్థం కానియకు. ఎటువంటి పరిస్థితులలో నైనా ధైర్యం, సాహసం ఉండాలి. ఇందుకు తోడు ఆత్మవిశ్వాసం, గుండెనిబ్బరమూ అవసరమైవుంది. కనుక, నామీద పూర్తి సమ్మతం కలిగివుండు. దెబ్బతగిలినంత మాత్రాన నన్ను విడిచివుచ్చకు. గాయం తగిలిన నా కాలుకి కట్టుకట్టి బాగుచెయ్యి. "ఓ సేనానీ!—నేను బాణపుదెబ్బలు తగిలి పడిపోయివున్నప్పటికీ, నన్ను మిం

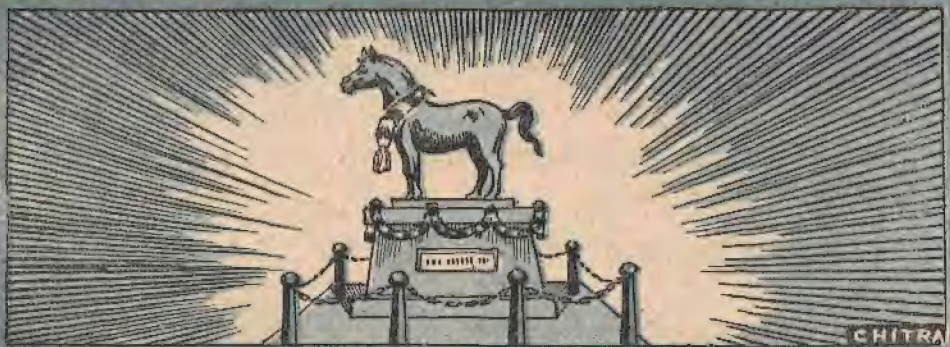
చిన అశ్వం మరిఒకటి లేదు. నన్ను వదిలి వెయ్యకు. నామీద విశ్వాసముంచి, నా కాలు బాగుచెయ్యి. మళ్ళీ నన్ను పూన్చి, యుద్ధ రంగానికి బయలుదేరు” అని అనేకవిధాల బోధచేసింది.

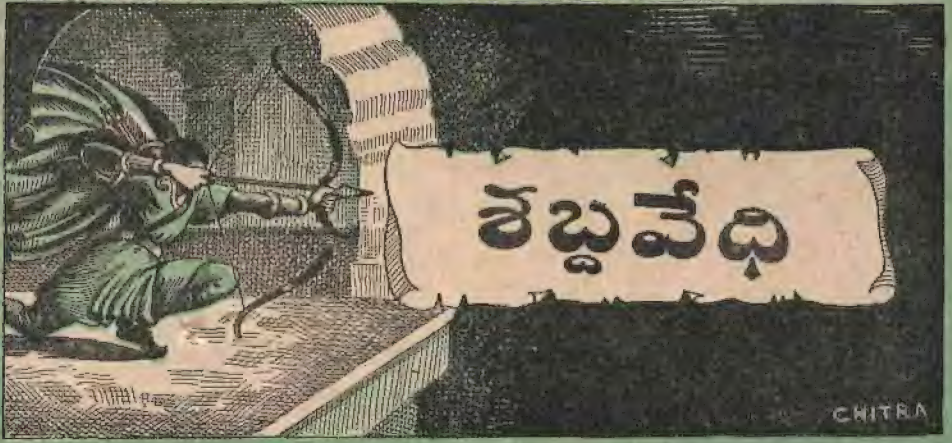
తక్షణమే వీరపర్మ తన పంచకల్యాణికి కట్టుకట్టి మళ్ళీ తయారుచేశాడు. దానిపైన ఎక్కి బయల్దేరినరికి, అది మెరపులాగా మెరసి, చూస్తూవుండగా విడవమ కాం భేదించింది. వెంటనే వీరపర్మ విడవ సామంతునికూడా బందిగా పట్టవేశాడు. వీర పర్మకే యుద్ధంలో విజయం కలిగింది.

బందీలుగా పట్టుబడిన ఏడుగురు సామంతులనూ సైనికులు కాశీరాజు ఎదుట పెట్టారు. పంచకల్యాణి రూపంలో పున్న బోధిసత్వుడూ అక్కడికి వచ్చాడు. వచ్చి, రాజుతో “ప్రభూ!—ఈ ఏడుగురూ నీకు సాటిరాజులు. వారిని హింసించటం తగదు.

వారిని లాఘవపరచటంకూడా న్యాయం కాదు. నీకు తోచిన ఒక షరతు పెట్టి, వారిని ఆ షరతుకు లోబరచి పదిలేయటమే సమంజసం, రాజా!—ఉదారత కలిగి వుండు. ధర్మబుద్ధితో న్యాయంగా రాజ్యం యేలుకో...” అని బోధించగా, భటులు వచ్చి గుర్రంవరిటిపైన వుండే అలంకారాలన్నీ తీసివేశారు. తీస్తూవుండగానే పంచ కల్యాణి రూపంలో పున్న బోధిసత్వుడు పంచత్వంపొందాడు!

తరువాత కాశీరాజు ఆజ్ఞప్రకారం, సమస్తమైన మర్యాదలతోనూ గుర్రానికి ఉత్తరక్రియలు జరిగినై. వీరపర్మకు గొప్ప గౌరవం జరిగింది. ఏడుగురు సామంతులనూ వారివారి రాజ్యాలకు పంపివేశారు. నాటినుండి కాశీరాజ్యంలో బోధిసత్వుని ఇష్టప్రకారం న్యాయసమ్మతంగా, ధర్మ యుతంగా పరిపాలన సాగుతూవచ్చింది.

[విజయవర్మ, పానయ్యా సన్యాసివేషాలు ధరించి భీమవర్మ నివాసభవనానికి వెళ్తారు. అక్కడ శరుణును కబంధవర్మ అనే ఒక వృద్ధుడికి యిచ్చి వివాహం చేయబోతున్నారని తెలుసుకుంటారు. చండివాసుకు అతడి అనుచరుడిద్వారా యీ వార్తను వంటి, పెండ్లి వారితోపాటు రహస్యంగా అడవిలోని దేవాలయానికి బయలుదేరతారు. అటుతరువాత—]

అరగంటసేపటికల్లా పెండ్లివారు అడవి లోని దేవాలయం చేరారు. పెండ్లికి పారో హిత్యం వహించేది భీమవర్మ ప్రాణమిత్రుడైన సోమశర్మ అనేసంగతి అప్పటికిగాని విజయవర్మకు తెలిసిందికాదు. తోడిసామంతులతో కలిసి వినోదంగా మాట్లాడుతూ, భీమవర్మ మాంచి ఉత్సాహంలో ఉన్నాడు. తను విజయవర్మనూ, శబ్దవేధినికూడా కనుగొప్పి కరుణకు వివాహం విజయవంతంగా చేయబోతున్నా సనుకుంటున్నాడు.

దేవాలయంలోనుంచి సోమశర్మ బయటికి వచ్చి, వధూవరులను సమీపించాడు.

చెప్పలేని విచారంతో, వంచిన తల ఎత్తకుండావున్న కరుణనూ, ఆ పక్కనే వున్న వృద్ధ కబంధవర్మనూ దీవించాడు. ఆ నిమిషంలో, ఇక బలవంతపు పెండ్లి తప్ప దేమో అనిపించింది విజయవర్మకు.

సోమశర్మ ముందునడవగా వధూవరులు అతనిని అనుసరించారు. ఒక్కసారి అడవి ప్రతిధ్వనించేలాగా మంగళతూర్గారావాలు మోగినై. అదే సమయంలో దేవాలయం చుట్టుపక్కల నున్న గుబురుచెట్లనుంచి ఒకేమారు రెండు బాణాలు రిప్పుమంటూ వచ్చి, ఒకటి సోమశర్మ భుజంలోనూ,

రెండవది కబంధవర్మ గుండెలోనూ గుచ్చుకుపోయినై!!

జనంలో హాహాకారాలు బయలుదేరినై. 'శబ్దవేధి! శబ్దవేధి!! వెతకండి చెట్లల్లో!!!' అంటూ భీమవర్మ కేకలుపెట్టాడు. గుండెలో అంబు గుచ్చుకున్న కబంధవర్మ, తీరని బాధతో పెద్దకేకపెట్టి, వెల్లకిలా పడి, ప్రాణం పదిలాడు. సామశర్మమాత్రం భుజంలో గుచ్చుకొన్న బాణాన్ని చేతితో లాగి, అవతల విసరివేస్తూ—

"ఈ దురంతం శబ్దవేధిది కానే కాదు; విజయవర్మది! వాడూ యీ చుట్టుపక్కలే వుంటాడు. వెతకండి" అంటూ గర్జించాడు.

భీమవర్మ భటులు కొందరు పెండ్లి చూసేందుకు వచ్చిన ప్రజలందరినీ చుట్టుముట్టారు; మరికొందరు దేవాలయం చుట్టుపక్కల వున్న పాదలనూ, అడవిప్రాంతాన్ని గాలించసాగారు.

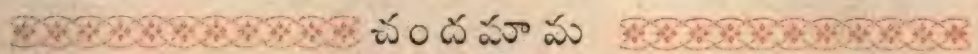
విజయవర్మకు ఒకపక్కన సంతోషం, మరొకపక్కన విపరీతమైన భయం పట్టుకొన్నది. ఏదోవిధంగా వృద్ధ కబంధవర్మను చంపడంతో కరుణకు బలవంతపు పెళ్ళి తప్పింది. కాని చుట్టుముట్టి మనిషి మనిషిని పరీక్షించి చూస్తున్న భీమవర్మ భటుల బారినుండి తనూ పానయ్యా బైట పడటం ఎలా? ఇది ఒక పెద్ద సమస్య బ కూర్చుంది.

"ఏం పానయ్యా, ఏమిటిదారి ఇప్పుడు?" అంటూ ఆత్రంగా ప్రశ్నించాడు విజయవర్మ.

"దారా దారి!" అని విస్తుపోయాడు పానయ్య. అతడికి పుట్టమునిగిందిరా అని అనిపిస్తోంది. చివరికి బిత్తరపోయి అటూ యిటూ చూస్తూ "జైసీతారాం! అదే మనకు దారి. ప్రాణాలుంటే బ్రతుకుమార్గం; చస్తే ముక్తిమార్గం!" అనేశాడు.

"జై సీతారాం!" అన్నాడు విజయవర్మ, అంతకన్న చేసేదేమీ లేదనుకుంటూ.

"జై సీతారాం! హర హర హర..."

పానయ్య యీ హరహరలు ముగించక ముందే సోమశర్మ పదిమంది భటులతో అతడిముందుకు వచ్చి నిలబడ్డాడు.

“ఎవరూ యీ బై సీతారాంగాళ్ళు?” అంటూ గుడ్డురిమాడు.

“మేం...మేం...పామాలయాల్లో అరవై ఏళ్ళు తపస్సుచేసి...”

“అరవైఏళ్ళు తపస్సా? నిండా మీకు ముప్పయి ఏళ్ళన్నా లేవే! బంధించండి వీళ్ళని,” అంటూ ఆజ్ఞాపించాడు సోమశర్మ.

“తపస్సు అరవైఏళ్ళు కాదు...యిరవై...పది...” అని పానయ్య తడబడుతూ చెప్పబోతున్నాడు.

“బంధించండి వీళ్ళని. దొంగ సవ్యాసులు,” అని గద్దించాడు సోమశర్మ. వెంటనే భటులు విజయవర్మకూ, పానయ్యకూ అరదండాలు తగిలించారు.

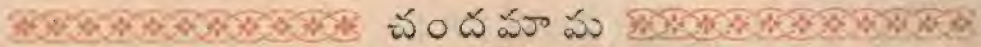
అరదండాలు చేతికి పడటంతో అంతా ముగిసిపోయిందని అనిపించింది విజయవర్మకు. యిప్పుడు కాకపోతే ఇంకా స్నేహితి కయినా తనెవరో సోమశర్మా, భీమవర్మా గ్రహించగలరు. తరవాత జరగబోయేది ఏమిటో స్పష్టంగా తెలుస్తూనే ఉంది. తనకూ, పానయ్యకూ కూడా బలివ...! విజయవర్మ ఈ విధంగా ఆలోచి

స్తున్నంతలో, అక్కడికి భీమవర్మ మరి కొందరు కోసల్పారు సర్దారులతో కలిసి వచ్చాడు. అతడి ముఖాన కత్తి వాటుకుకూడా నెత్తురుచుక్క లేదు. అంతా సక్రమంగా, సవ్యంగా జరిగిపోతున్న సమయానికి, ఇలాంటి అవాంతరం రావడం అతడికి పట్టరాని కోపాన్ని తెప్పించింది.

సోమశర్మ విజయవర్మనూ పానయ్యనూ చూపుతూ—“వీళ్ళు దొంగసవ్యాసులు. బహుశా చండిదాసు ముఠావాళ్ళయి వుంటారు!” అన్నాడు భీమవర్మతో.

భీమవర్మ, విజయవర్మను సమీపించి సఖిఖపర్యంతం నిప్పులు చెరిగే నేత్రాలతో

"విజయవర్మ ఎందుకు కాకూడదు?" అంటూ పెద్దపెట్టున నవ్వాడు భీమవర్మ. "అవునా విజయా!" అంటూ విజయవర్మ బుజం తట్టాడు.

సోమశర్మ ఆ మాటలతో కంపించి పోయాడు. చుట్టూవున్న కోసల్పూరు సర్దారులు ఆశ్చర్యంతో కళ్ళప్పగించి చూస్తున్నారు. విజయవర్మమాత్రం తొణక్కుండా.

"అవును నేను విజయవర్మనే! నీకూ, సోమశర్మ కూడా బద్ధశత్రువును!" అన్నాడు.

"బోనులో చిక్కకముందు బద్ధశత్రువువే! కాని ఇప్పుడు.....? సరే, ఈ యత్నిస్తారు లేవరు?" అన్నాడు భీమవర్మ వేళాకోళంగా.

"అతడా? అతడు నా కుడిబుజం. పడవల పాసయ్య!!"

"ఓహో, పడవల పాసయ్యగారా!" అంటూ భీమవర్మ పెద్దగా నవ్వాడు. చుట్టూ ఉన్నవాళ్ళకూడా పొట్ట చెక్కలయ్యేలా నవ్వసాగారు. భీమవర్మ కుడిచేతితో అందరినీ వారించి, ఎడమచేతితో పాసయ్య గడ్డం పట్టుకు గుంజాతూ—

"పడవల పాసయ్యగారు, అవ్యాపారంలో కన్న ఈ వ్యాపారంలో గిట్టుబాటు ఎక్కువగా

పరికించిచూశాడు. తరవాత హఠాత్తుగా ఏదో తెలుసుకున్నవాడిలా విజయవర్మ గడ్డం పట్టుకుని గుంజాడు. గుంజెనరికల్లా, ఆశ్చర్యం కలిగించేటట్టుగా అతికించుకున్న విజయవర్మ గడ్డం గభీమని భీమవర్మ చేతిలోకి వచ్చేసింది.

"హఝ్హహ్హ!" అంటూ భావగర్భితంగా నవ్వాడు భీమవర్మ. తరవాత సోమశర్మ కేసి తిరిగి—

"ఏళ్ళు చండిదాసు ముఠా అనేనా నీ అభిప్రాయం!" అన్నాడు.

"అవును. తెలుస్తూనేవుంది. ఆ దొంగ గడ్డం, దొంగ చూపులా..."

వుంటుందని భావించారన్న మాట!" అన్నాడు, వేళాకోళంగా.

ఈ మాటలతో తిరిగి అక్కడ చేరిన వాళ్ళంతా పెద్దగా నవ్వారు. పానయ్యకు ఆ సమయంలో ప్రాణభీతి అనేదే గుర్తు లేకుండా పోయింది. కోపంతో పళ్లు పటపట కొరుకుతూ యిలా అన్నాడు:

"మేము బోనులో చిక్కవచ్చు. కాని, మిమ్మల్ని బోనులో చిక్కించుకునేందుకు తయారుగా వున్న చండివాసును మట్టుకు మరిచిపోకండి. అభయవర్మను చిత్రపథ చేసిన హంతకులను అతని పుత్రుడు విజయవర్మ హతమార్చలేకపోతే, చండివాసు ఆ పని ముగించగలడునుమండీ!"

పానయ్య పరుషంగా అన్న ఈ వాక్యాలు భీమవర్మతోపాటు అతడి అనుచరులను కూడా నిర్విణ్ణులను చేసినై. నిశ్చేష్టుడయ్యాడు సోమశర్మ. అతడి నోట మాట లేదు. అపాదమస్తకమూ గాలితాకుడు తిన్న గరికపోచలాగా వూగిసలాడిపోతున్నాడు.

భీమవర్మ ఓ క్షణంపాటు తల వంచుకుని వుండిపోయాడు. విదో ఒక నిర్ణయం తక్షణం చేయవలసివుందనీ, విజయవర్మను యిక జీవాలతో పోనివ్వగూడదనీ అతడు నిశ్చయించుకొన్నాడు.

"నలుగురు రాజులు చేరినచోట న్యాయం చరిస్తుందని న్యాయశాస్త్రాలు చెప్పిస్తున్నయే. దీనికి అందరూ అంగీకరిస్తారా?" అన్నాడు భీమవర్మ:

"అంగీకరిస్తున్నాం!" అంటూ సర్దారులు అందరూ ఏకకంఠంతో పలికారు. అప్పటికి సోమశర్మ లేరుకొని యిలా ప్రారంభించాడు:

"వీళ్లని శతృనైనికులుగా పరిగణించినవశరంలేదు. హంతకులు... సామూన్య హంతకులు... ధర్మశాస్త్రాలుకూడా..."

"సోమశర్మా ఆగు!" అంటూ భీమవర్మ అతడి మాటలకు అడ్డువచ్చాడు. "వీళ్ళు హంతకులకన్నా నీచులు. ఆ ధ్యాత్మిక

పరులైన యతీశ్వరులకుకూడా, విళ్ళ దొంగ వేషాలతో అవమానం కలిగించారు. పవిత్ర మైన దేవాలయ ప్రాంగణాన్ని రక్తసిక్తం చేశారు. పెండ్లిబట్టలతో వున్న కబంధ పర్మను...”

“విళ్ళకు మరణశిక్ష విధించేందుకు ఏట్రో ఏ ఒక్క నేరంతయినా సరిపా తుంది!” అన్నాడు సోమశర్మ కోపం పట్టలేక.

“అయితే విళ్ళకు మరణశిక్ష విధించాను. గొంతుకు వుచ్చు బిగించి ప్రాణం పోయే వరకూ చెట్టుకు వేలాడతీయడంద్వారా ఆ శిక్షను అమలుజరపాలి. ఏం?—

అందరికీ సమ్మతమేనా?” అంటూ భీమ పర్మ చుట్టూ చూశాడు.

“సమ్మతమే! మాకందరకూ సమ్మ తమే!” అంటూ స్వరూపంధరూ ఏక కంఠంతో పలికారు. కాని, అదేసమయంలో కంచు ధ్వనిలాంటి ధ్వనితో యీ వాక్యాలు వినిపించినై—

“దేవపూర్ జమీందారును నేను! మీరంతా కేవలం నా అతిథులుమాత్రమే. నా అనుమతి లేకుండా యిక్కడ న్యాయ విచారణ జరిగేందుకు వీలులేదు!”

భీమపర్మ, సోమశర్మలతోపాటు అందరూ ఆ ధ్వని వచ్చినవైపుకి తిరిగిచూశారు. దేవపూర్ జమీందారు పదిమంది సైనికులతో అక్కడికి రావడం కనిపించింది. గౌరవ సూచకంగా అందరూ ఆయనకు అభి వాదనం చెప్పి ఆహ్వానించారు.

దేవపూర్ జమీందారు రాకతో విజయ పర్మ, పానయ్యలలో తిరిగి ధైర్యోత్సాహాలు కలిగినై. నిజం ఆలోచిస్తే కబంధపర్మ హత్యకు కారణం తాముకాదు. తమను హంతకులని నిర్ణయించేటందుకు ఏ న్యాయాధిపతికి సాధ్యంకాదు. మహా అయితే కబంధ పర్మ హంతకులతో సంబంధం కలిగివున్నారని మాత్రమే నేరం

మోపటానికి విలపుతుంది తమమీద !
దేవపూర్ జమీందారును చూసేసరికి
భీమవర్మకు అరికాలిమంట నెత్తికెక్కింది.
పానకంలో పుడకలాగా వీడేమిట యిలా
తయారయ్యాడు అనుకున్నాడు. కాని తను
కత్తితో చేయగలిగిందేమీ లేదు ; అంతా
ఉపాయంతో సాధించాలిందే ! అందుకనే
ఇలా అన్నాడు—

“వీళ్ళిద్దరూ హంతకులు ! పెండ్లిదుస్తు
లతో పున్న కబంధవర్మను హత్యచేశారు.”

“వీళ్ళదగ్గర కత్తులూ, కఠారులూ
ఉన్నట్టు లేవే?” అంటూ తన అను
మానాన్ని బయట పెట్టాడు దేవపూర్
జమీందారు.

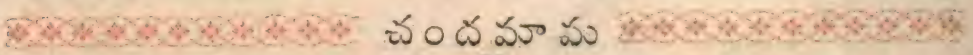
“బాబుతో అతన్ని హత్యచేశారు. నేను
కొద్దిలో బ్రతికి బయటపడ్డాను. ఈ మారు
వేషాలలో వుండటమే వీళ్ళు హంతకులని
తెలియపరుస్తోంది” అన్నాడు సామశర్మ.

“యీ దేవపూర్ సంస్థానంలో మారు
వేషం చేసినంతమాత్రాన ఎవరినీ హంత
కులుగా పరిగణించము. బాబువేసి
కబంధవర్మను హత్య చేశారనేటందుకు
సాక్ష్యంవున్నట్టు లేదు. సరే...అంతా మేం
న్యాయవిచారణ చేయగలం,” అన్నాడు
దేవపూర్ జమీందారు.

విజయవర్మనూ, పానయ్యనూ దేవపూర్
జమీందారు వెంటవున్న సైనికులు కైవశం
చేసుకున్నారు. చేసేదేమీ లేక విస్త్రుపోయి
చూస్తున్న భీమవర్మ, అతడి తోడి సర్దారుల
ముందునుంచే ఖైదీలను సడిపించుకు
పోసాగాడు. భీమవర్మ యిక ఉండ
బట్టలేక :

“దేవపూర్ సంస్థాన శాసనాలకు మేం
బద్ధులం. యిక్కడ కేవలం ఆతిథ్యం
అన్నసంగతికూడా మాకు తెలుసు. కాని
కొనల్పారుప్రభువుకు వ్యతిరేకి అయిన
వాణ్ణి, మీరు సహించి వదలలేరు అని
సమ్ముతున్నాం,” అన్నాడు.

ఆ మాటలతో దేవపూర్ జమీందారు తక్కువ అగిపాయాడు. సాలోచనగా భీమ వర్మను సమీపించి తగ్గుస్థాయిలో మంతనాలు జరిపాడు. తరవాత అతడిడగ్గిర నుంచి సెలవుతీసుకొంటూ—

“మన మంతా కోసల్పూరుప్రభువుల అనుచరులమే! భీసల్పూరు ద్రోహులతో చేయికలిపినవా డెవడూ ప్రాణాలతో నా డగ్గిరనుంచి బయటపడలేడు. అలా అని మీ అందరికీ వాగ్దానం చేస్తున్నాను” అన్నాడు.

సోమశర్మ, భీమవర్మలు ఆ మాటలతో పరవశులయ్యారు. పాసయ్యకు పైప్రాణం పైనే పోయినట్టయింది. కాలే పెనంమీద నుంచి మందుతూవున్న పొయ్యిలో పడి నట్టయిందే పరిస్థితి అనుకున్నాడు విజయ వర్మ. కాని విధికి తల ఒగ్గి గుండెబిగువుతో పూరుకున్నాడు.

దేవపూర్ జమీందారు సైనికులు ఖైదీలను ముందు నడవమన్నారు. ఆ అడవి ప్రాంతందాటి పట్టణం సమీపించేసరికి విజయవర్మకు హఠాత్తుగా కరుణ గుర్తుకొచ్చింది. కబంధవర్మ గుండెల్లో బాణం తగలగానే రేగిన గగ్గోలులో కరుణ విమయిందీ తను చూడనే లేకపోయాడు.

“కరుణ విమైనట్టు?” అని అడిగాడు పాసయ్యను విజయవర్మ.

“విమయితేనేం? ముందు మనసంగతి ఆలోచించు!” అన్నాడు పాసయ్య.

“నడవండి! ఊ!” అంటూ దేవపూర్ జమీందారు సైనికులు వాళ్లను గద్దించారు. మృత్యుముఖంలోకి సరాసరి నడుస్తున్నా మనుకొంటూ పాసయ్య, విజయవర్మలు భావించసాగారు. కొద్దిసేపటిలో వారు దేవపూర్ జమీందారు భవనం చేరుకొన్నారు.

—(ఇంకా వుంది)

నాదీ గెడ్డం

అసగనగనగా ఒక వూరిలో ఇద్దరు స్నేహితులు. వాళ్ళిద్దరూ బాగా వ్యాపారంచేసి, డబ్బు కూడబెట్టుతున్నవాళ్ళే. ఐతే—మొదటివాడు కొంచెం కర్బుమనిషి. రెండవవాడికి ఎంత వచ్చినా ఇంకా రావాలి. అనేకాంక్ష ఎక్కువ. మొదటివాడికి నున్నటి గుండు; రెండవవాడు ఏ కారణంవల్లనో గెడ్డం పెంచాడు.

ఒకరోజున ఇద్దరూ సరదాగా మాట్లాడుకొంటూవుండగా, మొదటివాడు “నేస్తం! ఇన్నాళ్లాయె నీ ఎదట అన్నలేదుకాని, నీ గెడ్డం చూస్తే ఎంతో ముచ్చటవేస్తోందోయ్. ఇంత పరకూ నే నెన్నో గెడ్డాలు చూచుకొంటూ వస్తున్నా. నీ గెడ్డంలాంటి గెడ్డంమట్టుకు మన దేశంలోనే లేదంటే నమ్ము” అన్నాడు.

ఇందుకు రెండవవాడు మురిసిపోతూ, “అవును, మిత్రమా!—అందరూ అలాగే అంటున్నారు. అంతేకాదు, ఎంతోమంది

నా గెడ్డంమీద కన్నువేశారు కూడాను. అవకాశం దొరికితే వాళ్ళు కొనివేదామని కూడా వున్నారు” అని చెబుతూ, తనగెడ్డంలోకి కుడిచేతి బదువేళ్ళూ పొనిచ్చి ఉత్సాహంతో నిమరబోచాడు.

ఈమాట వినిగానే, మొదటివాడు అత్రంతో “ఎవడో ఎందుకు? నేనే కొంటా, ఎంతో చెప్ప!” అన్నాడు.

ధనాశ గల రెండవవాడికి మనస్సులో అనేకమైన వూహలు ఒక్కసారిగా పరుగులేత్తినై. ఆప్రయత్నంగా మాటవరసకు ఇలా అనేశాడు: “ఐతే ఒకవెయ్యి మొహిరిలు ఇయ్యిచూదాం.”

“ఓ. దానికేం! తప్పకుండా తీసుకో. ఇంకా నువ్వెంత గొప్ప వెల కోరతావో ననుకున్నాను నేనూ...” అంటూ, గభీమని జేబులోనించి తీసి కొంతసొమ్ము బయ్యానా ఇచ్చాడు మొదటివాడు.

ఇందుకు రెండవవాడు బిత్తరపోయాడు. మొదటివాడు ఒకేఒక షరతు పెడుతూ “అబ్బాయీ!— ఇంతటినుంచీ ఆ గెడ్డం నాది. ఐతే, నీ సొమ్ము నీకు పూర్తిగా చెల్లించి నా గెడ్డం నేను తీసేసుకునేవరకూ దాన్ని నీవు జాగ్రత్తగా కాపాడవలసి వుంటుంది. తెలిసిందా?—నా గెడ్డానికి నా యిష్టప్రకారం తెలియ రాలేదు. నేను చెప్పిన విధంగా దానిని కత్తిరిస్తూవుండాలి” అని హెచ్చరించాడు.

‘ఓన్, దీనికేముంది!’ అని అనుకొంటూ రెండవవాడు వెంటనే, దాని షరతుకు అంగీకరించాడు. వ్రాతపూర్వకంగా పత్రాలు

రాసుకున్నారు. మొదటివాడు మళ్ళీ ఇంకొక సారి హెచ్చరించాడు : “అబ్బాయీ!— ఇటుపైన ఎవరైనా ఆ గెడ్డాన్ని చూచి, బాగా వున్నదీ అని మెచ్చుకున్నట్టయితే, వారితో నువ్వు “అయ్యా! ఈ గెడ్డం నాదికాదంటి. ఫలానావారిది. ఆయన దీనిని వెల యిచ్చి కొనేసుకున్నాడు. ఆయనకోసమే నేను దీనిని పోషించుకు వస్తున్నాను” అని ఈవిధంగా చెప్పాలి, తెలిసిందా?”

‘సరే’ సన్నాడు రెండవవాడు.

మరునాటినుంచీ—

వేళాపాళా లేకుండా మొదటివాడు రెండవవాడిదగ్గరకు వస్తూండేవాడు. “ఏం నేస్తం ఇలా వచ్చావు?” అని పలకరిస్తే “మరేంలేదు. నా గెడ్డం ఎలావుందో చూచుకు పాదామని వచ్చా” అనేవాడు.

ఒక్కొక్కనాడు ఉరుము లురుముతూ వచ్చి, “ఇదేమిటయ్యా, నా గెడ్డమంతా నాశనం చేస్తున్నావే! నిగనిగలాడుతూ మెరిసిపోవలసిన నా గెడ్డానికి చవుకబారు కొబ్బరినూనె పట్టిస్తే ఎలా అనుకొన్నావు? ఐనా, తీరూ తెన్నూ లేకుండా ఏమిటీ దువ్వుకోవటం బొత్తుగా నాగరకతఅనేది లేకుండా?” అంటూ కసిరి కేకలు వేసేవాడు. ఇలా హయాం చెలాయించేసరికి, రెండవ

వాడి ప్రాణం విసిగిపోయింది. స్నేహితుని పోరు పడలేకపోయాడు. ఇద్దరికీ బెడిసింది. "బాబూ!—నీకు పుణ్యముంటుంది. వీదో గడ్డి తిని ధనాశచేత ముందువెనకలు యోచించకుండా వప్పుకున్నాను. నాగెడ్డం మళ్ళీ నా కిచ్చెయి. నీ డబ్బు నీవు తీసుకో" అని ప్రాధేయపడ్డాడు.

మొదటివాడు వప్పులేదు. రెండవవాడు 'పోనీ, నీ విచ్చిందానికి రెట్టింపు తీసుకో!' అన్నాడు. మొదటివాడు మాటాడలేదు. రెండవవాడు ఎలాబనా ఈ పీడ వదిలించు కుందామనుకొని, నాలుగు వేలిస్తానన్నాడు. ఇదెంతవరకూ పోతుందో చూదామని, మొదటివాడు వేడుకచూస్తూ బెట్టుగా నే ఉంటూ వచ్చాడు.

రెండవవాడికి ఏమీ తోచిందికాదు. గట్టి చిక్కులో పడ్డాడు. ఇలా వుండగా,—ఒక నాటి రాత్రి మొదటివాడు మామూలుగా వచ్చాడు. రెండవవాడు గాఢ నిద్రలో ఉన్నప్పటికీ సంశయించక మొండిచొరవతో గెడ్డంపట్టుకు లాగాడు. ఆశ్చర్యం!—గెడ్డం గెడ్డంపళంగా వానిచేతిలోకి ఊడివచ్చేసింది!!

మొదటివాడు గభీమని లేచి, గోలచేసు కొంటూ న్యాయాధిపతిదగ్గరకు పోయి, మొర పెట్టుకొన్నాడు. తెలివిమంతుడైన అధికారి,

ఇద్దరి పుద్దేశాలనూ క్షణంలో గ్రహించి వేశాడు. విచారణ జరిపాడు.

'గెడ్డం నేను కొన్నాను, హక్కు నాది' అనే ధీమాతో మొదటివాడు స్నేహితుణ్ణి హింసలుపెట్టడం, వాడు పెట్టే యాతనలు పడలేక—రెండవవాడు మాయగెడ్డం అంటించుకోవటం, వెల్లడయింది.

మొదటివాడు అర్థరాత్రప్పుడు పనికట్టుకు వెళ్ళి బలవంతాన లాక్కొన్న గెడ్డం తనే పట్టుకపోవలసిందనీ, రెండవవానికి అతను ఈయవలసినవాకి—గెడ్డం ఖరీదు—కర్బులతోనహ తక్షణమే చెల్లించవలసిందనీ అధికారి తీర్పు చెప్పాడు.

ముచ్చటైన మూడు టైపు చిత్రాలు

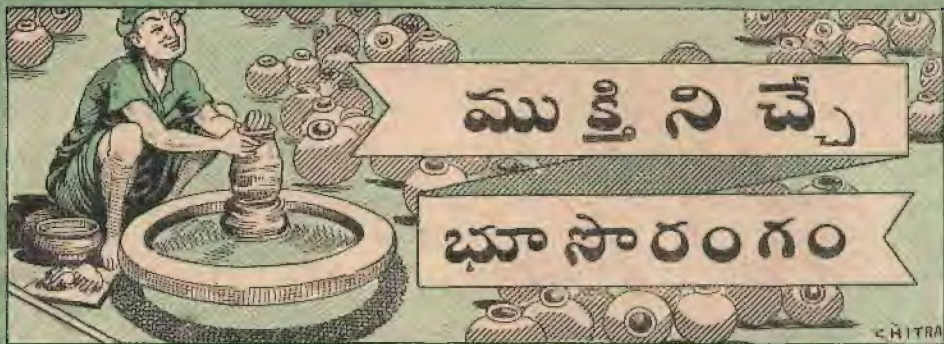
పి. పెద్దిరాజు

ఎమ్. అన్నపూర్ణ

హెచ్. ఎస్. సత్య

మౌర్యరాజ్యంలోని జితరా అనే గ్రామ మందు పూర్వం కూపాకుంభకారు డనే ఒక కుమ్మరి ఉండేవాడు. అతడు సజ్జనుడు, భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యాలు కలవాడున్ను. అతని భార్య కుంభకారునికి తగిన యిల్లాలు, గుణ వంతురాలు. ఇద్దరూ కష్టపడి సంసారం సాగించుకొంటూ, పాండురంగస్వామిని, స్వామిభక్తులనూ శ్రద్ధతో సేవించుకొంటూ ఉండేవారు.

వాళ్లు రోజుకు ఒక కుండచొప్పున తయారుచేయటం, నెలవరకూ కూడబెట్టి నెల్లాళ్ళూ కాగానే ఒక్కసారిగా ముప్పయి కుండలూ అమ్మివేసి, అందులో నాల్గవ వంతు విష్ణుభక్తులకూ సాధువులకూ వినియోగిస్తూ తక్కినదే తమ భుక్తికోసం కర్పు పెట్టుకొవటం—ఇలా జరుగుతూ వచ్చింది.

ఇలా చేస్తున్న కుంభకారుడుకి జితరా గ్రామంలోనే గాక, చుట్టపక్కల సైతం

'ఫలానా కుంభకారుడు ధర్మాత్ముడు, హరి భక్తుడు, సాధుజన సేవాపరాయణుడు' అని గొప్ప పేరుపడింది.

దితే—అహరి రాజుకి ఈ సంగతి తెలిసి అసూయ కలిగింది. ఈ అసూయతో, కుమ్మరి వాళ్ళందరూ ఆవం ఒక్కంటికి పడేసి కుండలు చొప్పున ప్రతినెలా పన్ను చెల్లించ వలసిందని ఆజ్ఞాపించాడు. జరుగుబాటు ఉన్న తక్కిన కుమ్మరివాళ్ళంతా రాజు విధించిన ప్రకారం పన్ను చెల్లిస్తూ వచ్చారు. కాని కూపాకుంభకారుడు మట్టుకి చెల్లించు కోలేక దారాపుత్రాదులతో సహా దివాణంలోకి పరుగెత్తిపోయి గోలపెట్టాడు.

రాజు వాని మాటలన్నీ విని, "నీవేమి టయ్యా, దానధర్మాలుచేసి లోకంలో గొప్ప కీర్తి ఆర్జించావు. ఎంత ధనికుడవు. కాకుంటే నీకింతటి పేరు వస్తుంది. నీవంటి శ్రీమంతుడికి స్వల్పమైన ఈ పన్ను చెల్లించడమనేది

విపాటి!" అంటూ వికటంగా జవాబు చెప్పాడు. కుంభకారుడు ఎంత బతిమాలు కున్నా నిర్దయుడైన రాజు వినిపించుకోలేదు.

చేసేదేముంది?—కుంభకారుడు బయల్దేరి పచ్చేశాడు. తనూ భార్యా కలిసి నాటి నుంచి రెట్టింపుగా పాటుపడసాగారు. ఎంత పాటుపడ్డా నెలకు ముప్పయి కుండలకు మించి ఏర్పడకపోయె. నిరాశచేసుకున్నారు. కాని, ఒకరోజున ఆమె ఆవం పెర్చి, కాల్చి చల్లాల్చి తీసేసరికల్లా ఆశ్చర్యం కొలిపే టట్టుగా, నలభై కుండలు కనిపించినై !!

ఇదంతా ఆ పాండురంగని మహాత్యమే అని సమ్మి, కుంభకారుడు వెనుకటకంటే

ఎక్కువగా స్వామిపూజా, భక్తుల ఆరాధనా జరిపిస్తూ, దివాణపుపన్ను పదికుండలూ చెల్లించివేస్తూ సుఖంగా కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు.

ఇలా ఉండగా—ఒక సాధుబృందం బయల్దేరివచ్చి జితరాగ్రామంలో విడిసింది. వారు తిన్నగా కుంభకారుని ఇంటివద్దకు వచ్చి "బైసితారాం!—" అంటూ భగవన్నామస్మరణ చేశారు. అప్పుడు లోపలి నుంచి కుంభకారుడూ అతని భార్యా ఇవతలికి వచ్చి, సాధువులను కూర్చుండబెట్టి, కుశలప్రశ్నలు వేశారు.

అందులో ఒక సన్యాసి, "అయ్యా, భక్తాగ్రేసరా!—నేటికి ఐదారు రోజులాయె మాకు భోజనభాజనాలు లేవు. ఇవాళ నీ యింట భోజనంచేయాలనే కుతూహలంతో వచ్చాము" అన్నాడు. అందుకు కుంభకారుడూ, భార్యా "భక్తరక్షకుడైన పాండురంగడు మన పాతిట ఉండగా చింత ఎందుకు?" అన్నారు.

వారికి భోజనాలు సమకూర్చటానికి కావలసిన ధనం అప్పు తీసుకువద్దామని ఒక వర్తకుని ఇంటికి వెళ్ళాడు కుంభకారుడు. ఆ వర్తకుడు ఇతనిని చూచి, "ఏమిటయ్యా కూపా!—ఇదివరకు తీసి

కొన్న అప్పులై తీర్చలేదే. మళ్ళీ కొత్త అప్పు కావాలంటున్నావేమిటి?" అంటూ, "సరే. నాకొక బావి కావాలి, తవ్వటానికి వచ్చు కొంటావా?" అని అడిగాడు. కుంభకారుడు అంగీకరించాడు. వెంటనే వర్తకుడు కోరి సంత ధనమీయగా, కుంభకారుడు వస్తు జాలమంతా సమకూర్చుకొనిపోయి, దిగ్విజయంగా సాధుసమారాధన పూర్తిచేసుకొన్నాడు. తరువాత కుంభకారుడు పాఠ, పలుగు మొదలైన ఉప్పరిసామానులు చేత పట్టుకొని వర్తకునిపద్దకు వెళ్ళాడు. వర్తకుడు స్థలం చూపించగా, కుంభకారుడూ భార్య బావి తవ్వనారంభించారు.

ఇలా వారు రెండు రోజులు తవ్వి, మూడవనాడుకూడా తవ్వబోయేసరికి శ్రీహరి కృపావిశేషంవల్ల లోపలినుండి మహాబ్వలంగా నీటిబుగ్గ ఒకటి ప్రవహింపసాగింది. వర్తకుడూ, అక్కడవున్న అందరూ ఆశ్చర్యంతో ఆ సమీపానికిపోయి చూస్తూండగా, కూపా అడుగులుపెట్టినచోట హఠాత్తుగా భూమి క్రుంగి, అతడు ఆ సొరంగంలో పడిపోయాడు!

భర్త పడిపోవటంచూచి అతని భార్య కూడా సొరంగంలో పడడామని వెళుతూ వుండగా, ఆమెనుపట్టి వెనక్కులాగారు.

అంతలో ఆశరీరవాచి "అమ్మా!-ని భర్త మృతిపొందలేదు. ఇతే, ఒక్క సంవత్సర కాలంపాటుమాత్రం అతను అక్కడినుండి రాలేదు. సంవత్సరమూ అయినవెంటనే తనంత తనే పచ్చేస్తాడు. అప్పుడు నీవూ అతనూ కలిసి లోకంలో భక్తిభావాన్ని ఉజ్జీవింపచేయాలి. కనుక తొందరపడకు."

ఈమాటలకు ఆమె ఒడబడి, ఇంటికి వెళ్ళి, నాటినించీ ఏకాంతంగా శ్రీహరిని ధ్యానిస్తూ కాలక్షేపం చేయసాగింది.

అన్నట్టుగానే సంవత్సరకాలమూ పూర్తి అయింది. కాగానే, ఎక్కడైతే కూపకుంభ కారుడు బావిఒడ్డున నిలబడి భూసొరంగ

మందు కూలిపోయాడే, అచోట రోజూ రాత్రివేళల శ్రీహరికథాసంకీర్తనం, గజ్వల మోతలా, మధురమైన శ్రావ్యధ్వనులూ, మేళతాళాదులూ మనోహరమైన చప్పళ్ళూ, ఈ సందడి అంతా వినబడజొచ్చింది.

ఇదిచూచి ప్రజలంతా విస్మయం పొందారు. ఈ సంగతి అనేకా అనేకా ప్రాకిపోయి, రాజుచెవుల బడింది. ఇదేమిటా చిత్రం అని తలచి ఆ రాజు, తను దగ్గరనే వుండి బావి తవ్విస్తూ, పైమన్ను బాగరగా తోడించి పారబోయించి చూస్తే—అక్కడ బంగారు తూగుటుయ్యెలలో శంఖచక్రాలతో కౌస్తుభాదిభూషణలతో వెలిగిపోయే ఆ స్వామి స్వరూపం సాక్షాత్కరించింది!

ఆ స్వరూపానికి ఎదురుగా కూపాకుంభ కారుడు తన్మయుడై హరినామసంకీర్తనర చేయటంకూడా కానవచ్చింది!!

అప్పుడు రాజు, మహాత్ముడైన కుంభ కారుణ్ణి బయటికి తీయించి పొరులందరకూ

చూపగా, వారందరూ గబగబ వచ్చి అయనే పాదాలకు నమస్కరించారు. బావి తవ్వ మని అజ్ఞాపించిన వర్తకుడూ, సుంకం విధించిన రాజూ వచ్చి క్షమింపమని అతనిని వేడుకొన్నారు.

కుంభకారుడు వారినందరనూ లేపనెత్తి, “అయ్యా!—మీ కరుణవల్లనేకదా నేనీ సంవత్సరకాలం అవిచ్ఛిన్నంగా శ్రీహరిని సేవించుకోవటానికి వీలుకలిగింది. ఈ ఫల మంతా మీదేసుమండీ!” అంటూ వారికి తన కృతజ్ఞతను తెలిపాడు.

అదిమొదలుకొని ఆ ప్రదేశ మంతటా ఎన్నో ఆలయాలు వెలిసినై. ప్రజలలో భక్తి భావం హెచ్చింది. భాగవతులకు నమస్త మైన ఉపచారాలు జరుగుతూవచ్చినై.

ఇప్పటికీ కూపాకుంభ కారుడు హరి ప్రసన్నతపల్ల అర్జించిన ఆ కూపం పొండు రంగ క్షేత్రమందున్నది. భక్తులు దానిని దర్శించినతరువాతనే స్వామిని దర్శిస్తారు.

మిథాయివర్తకుడు

వివేకానందస్వామి సన్యాసం వుచ్చుకొని దేశాటనం చేస్తూవుండే రోజు లవి. మండు వేసంగి. మధ్యాహ్నంపూట. వివేకానందుడు రాజపుత్రస్థానంలో రైలుప్రయాణం చేయ వలసి వచ్చింది. స్వామి పక్కనే ఒక వర్తకుడు కూర్చునివున్నాడు. స్వామికి కొన్ని పూటలనుండి తిండిలేదు. స్టేషనుస్టేషను వద్ద మంచిసీళ్ళిచ్చేవాణ్ణి కాసిన్ని నీళ్ళిమ్మని అడిగేవాడు. చేతిలో ఎమీపెట్టకపోవటంచేత స్వామిమాట వినిపించుకోకుండానే వాడు మరిఒక చోటికి పోయేవాడు. ఇటువంటి స్థితిలో పాపం, స్వామికి ధాహంవేసి జిహ్వా ఆరుకుపోతూవుండేది.

వివేకానందుని ప్రక్కన కూర్చున్న వర్తకునికి సాధువులన్నా సన్యాసులన్నా పరమ సహ్యం. అతను ధనవంతుడు కావటంచేత పళ్ళూ, పాలూ, భక్ష్యాలు, చల్లని మంచినీళ్ళు

కొనుక్కుని ఆరగిస్తూ ఉండేవాడు. అలా ఆరగింపడంలో తప్పలేదు. కాని, అతను స్వామిని చూచి నవ్వుతూ, వెక్కిరిస్తూ, పిల్లపేవులు కదిలించే కుళ్ళుమాటలు అడుతూ చాలా బాధపెట్టసాగాడు.

చివరి కిద్దరూ తారిపూట్లు స్టేషనులో దిగారు. డబ్బులేని స్వామి మొహం ఎవరు చూస్తారు? మంచి సీళ్ళు కాదు కదా, స్టేషనులో తలదాచుకోడానికి నీడ ఉన్న చోటుకూడా దొరకలేదు. అందుచేత, పైకాటి తడుపుకొని, స్టేషనుబయట కాళ్ళు మాడు తున్న ఇసుకమీద పరుచుకొని, ఒక స్తంభానికి ఆనుకొని కూర్చున్నాడు. ఆయన ఎదుటనే కొంచెంచూరంలో చల్లనిచోట మృదువైన అస్తరణమీద సమస్తమైనటువంటి భోగపదార్థాలూ పెట్టుకుని నక్షత్రకునిలాగా వర్తకుడు కూర్చున్నాడు.

డి. ఎమ్. లింగమూర్తి

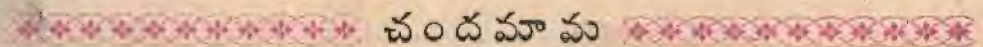
నికి ఎవడేం చేస్తాడు? అనుభవించు. తీరికగా కూర్చుని, తృప్తిగా అనుభవించు” అని ఈ విధంగా స్వామిని పిల్చి దెప్పతూ, పెదవులు బిగించిచూస్తూ, పకపక నవ్వుతూ లోట్టలు వేసి తింటూ, గుటుకలు వేసి తాగుతూ, తెగతేసుస్తూ అనేక విధాల బాధింపజొచ్చాడు.

ఈ పరిహాస వాక్యాలకూ, తెలివితక్కువ పనులకూ కొంచెమైనా కోపగించక, విగ్రహంవలె కూర్చుని వున్నాడు స్వామి.

ఇంతలో ఆహారితడే ఒకాయన కుడి చేతితో ఒక మూటా, లోటా, ఎడమచేతిలో చల్లని మంచితీర్థంతో ఒక మట్టికూజా పట్టుకొని చంకలో ఒక మెత్త, చిన్న దుప్పటి పెట్టుకొని పరుగుపరుగున స్టేషను చేరు కున్నాడు. శుభ్రమైన ఒకచోట దుప్పటి పరచి, మూట విప్పి, అందులోని రకరకాల భోజనపదార్థాలన్నీ దానిపైన అమర్చి, సంతోషంతో స్వామిపద్దకు వగర్చుకొంటూ వచ్చి, “బాబూజీ! ఇలా దయచేయండి. చప్పన రండి. ఈ పదార్థాలు భుజించండి” అని ప్రార్థించాడు.

స్వామి ఆశ్చర్యపోయాడు. స్వామిని వెక్కిరించిన సామెతలకు వెలవెలబోయిన ముఖంతో, దాకనోటితో, తెరిచిన కన్నులు

కూర్చున్నవాడు పూరుకోక “ఏమయ్యా స్వామిజీ! ఇటుచూడు. అహ! ఎంత చల్లని మంచినీళ్ళు! ఓహో! ఎంత రుచిగా వున్నై లడ్డూలు! కరకరలాడే ఈ తియ్యటి పూరీలు చూడు! ఏం, నీ గ్రహచారం ఏం కాలింది? సన్యాసం పుచ్చుకొని ఏమి బావు కుంటున్నావు? మద్దిమానులాగా వున్నావే? ఏదైనా పనిచేసుకుని, డబ్బు సంపాదించుకు నుఖపడరాదా? ధనహీనుడంటే ఏమిటి? బుద్ధిహీనుడన్నమాట. జేబూ ఖాళీగా వుంటే పొట్ట మాత్రం పట్టిదిగా వుండదా? డబ్బు అక్కర్లేదూ అనే వెర్రివెంగలయ్యలకి కాస్త కావలసిందే! తెచ్చిపెట్టుకున్న కష్టా

మూయకుండా చూస్తూ, శిలావిగ్రహంలాగా వుండిపోయాడు.

కొత్తగా వచ్చిన తడు—“బాబాజీ! అలస్యంచెయ్యకు, బాబాజీ! ఉప్పున వచ్చి బోంచెయ్యి బాబాజీ!” అంటూ స్వామిని బతిమాలి బలవంతపెట్టసాగాడు.

అందుకు స్వామి—“నేస్తం! నీవేదో పొరబడుతున్నట్టున్నావు. ఎవరినిచూచి ఎవరనుకొంటున్నావో! ఇంతకూ నిన్నెక్కడ చూచానో నాకు జ్ఞాపకమే లేదు” అన్నాడు.

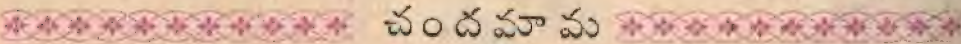
అప్పుడు గ్రామస్థుడు—“సరిసరి బాబాజీ! నేను మిమ్మల్ని చూచాను. కళ్ళారా చూచాను. పొరపాటు ఏమీ లేదు” అని చెప్పాడు. ఈ మాటలకు వర్తకుడు తెర నేరు పెట్టుకొని చూస్తున్నాడు. అతి ఆశ్చర్యంతో స్వామి—“అయ్యా! నీ మాటలు నాకేమీ బోధపడటంలేదు. నన్నెక్కడ చూచావు?” అని అడిగాడు.

అందుకు గ్రామస్థుడు “బాబాజీ! నే నీపూరు మిఠాయివర్తకుణ్ణి. ఇవాళ పొద్దున్నే భోజనం చేసి, మామూలుప్రకారం పడుకుని కన్నుమూశాను. అప్పుడు ఒక కలవచ్చింది. ఆ కలలో శ్రీరామచంద్రమూర్తి నిన్ను— సరిగా నీవంటివానినే—వేలుపెట్టి చూపి “అదిగో, నీ ఎదట ఆగవడేవాడు నిన్నటి

నుండి తిండిలేక బాధపడుతున్నాడు. ఆ బాధఅంతా నేను పడుతున్నాను. లే, వెంటనే లేచి, పూరిలూ కూరలూ చేసి, అవీ, మిఠాయిలూ, చల్లని మంచి తీర్థమూ, కూర్చోవటానికి ఒక చిన్నమెత్త— ఇవన్నీ రైలుస్టేషనుకు పట్టుకువెళ్లు. లే, వెళ్ళు” అని పలికాడు. ‘అ—కల నమ్మేదేమిటి’ అని తలచి లక్ష్యంచెయ్యకుండా పక్కకు ఒత్తిగిలి మళ్ళీ పడుకున్నాను.

“అప్పుడు రామచంద్రప్రభుమళ్ళీ దర్శనమిచ్చి,—“ఓరీ! ఏమిరా! త్వరగా లేచి, నేనుచెప్పినట్టు చేయవేమిరా?”

అని నన్ను పొడిచి లేపినట్లయింది. ఇక ఊపేక్ష చేయటమెట్లా? వులికిపడి లేచి, గబ గబ పూరిలూ, కూరా తయారుచేసి, ఇంతకు ముందే తయారు చేసి వుంచిన మంచి మిఠాయి, గుమగుమలాడే చల్లటి మంచి తీర్థం, ఒక చిన్నమెత్త పట్టుకొని, వేళమించి పోతుందనే భయంతో పరుగెత్తుకుంటూ ఇక్కడికి వచ్చాను. వచ్చి, నాకు స్వప్నంలో కనపడిన మహానుభావుడవైన నిన్ను దూరం నించే అనవాలు పట్టాను. ఎంతమాత్రం పొరపాటులేదు స్వామీ! దయచేసి, వేడి చల్లారక ముందే నేను తెచ్చినవి ఆర గించండి. నన్ను ధన్యుణ్ణి చేయండి. ఎంతో ఆకలితో వున్నాను, ఆలస్యం చేయకండి” అని భక్తిపూర్వకంగా బతిమాలాడు.

వెంటనే స్వామి వెళ్ళి, సంతృప్తిగా భుజించి, కడుపునిండా చల్లని మంచితీర్థం పుచ్చుకొన్నాడు. తరువాత స్వామి ఆ మిఠాయివర్తకునికి కృతజ్ఞత చెప్పబోయే

సరికి, అతను “బాబాజీ! వద్దు వద్దు, నాకేమీ వందనం చేయవద్దు. అంతా భగవానుడైన శ్రీరాముని ఆజ్ఞప్రకారం జరిగింది. ఆయనకే నమస్కరించండి” అన్నాడు.

స్వామిని పరిహసాలుచేసి పరాభవించిన వర్తకుడు పిడుగుపడినవానిలాగా నిశ్శేష్టుడైనాడు. కొంతసేపటికి స్మృతివచ్చి, బుద్ధి తెచ్చుకుని పశ్చాత్తాపంతో “స్వామీ! క్షమించు” మంటూ వివేకానందుని పాదాలపై పడి, పాదరజం తీసి బొట్టు పెట్టుకొన్నాడు.

అప్పుడు స్వామి కన్నులవెంట భక్తి బాష్పాలు కాలువలుగా ప్రవహింపజొచ్చినై. ఆయన తన జీవితంలో ఒక గొప్ప సంశయం తీరినట్టుగా అనందభరితుడై కనిపించాడు. మనస్సులో “రామా! సుగుణాభిరామా! కారుణ్యసీమా! ఏ కాలమందునా నిన్ను నమ్మి చెడినవారు లేరుకదా!” అని అను కొనివుంటాడు స్వామి!

[SANKAR..]

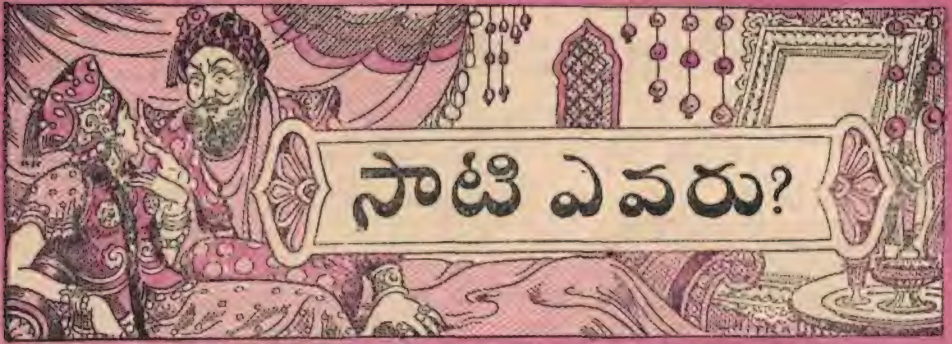
ల య కారు న కు ను హ క్కే ది?

-జి. రంగరావు-

శాక్యదేశపు భూపాలుండగు
శుద్ధోధన మహారాజునకు
సిద్ధార్థుండను నొక కొడుకు.
మేనిమి మెత్తనే కాకుండా - నుతి
మెత్తని చిత్తము అతనిది.
కష్టము లెన్నడు పడలేదు
కంటితైన నా కనలేదు.
జీవహింస తా చేయకను
చేసేవారిని మానుమను.
ఒకనా డాతడు ఒంటరిగా
తోటకు పోయి తాపీగా
ఆలోచించుచు కూర్చుండె.
అంతలో నేదో ఒక పక్షి
కాళ్ళముందు వ్రాలిన దొచ్చి
పరీక్షింపగా నా పులుగు
రక్తసిక్తమై కాననగు.
“అయ్యో! పాపం, అన్యాయం
ఎవడో దీనికి చూపెట్టి
పడగొట్టాడు ఎక్కెట్టి.”
అనుచు పక్షిని నిమిరాదు
గాయములో మం దెట్టాడు
గుడ్డను తెచ్చి కట్టాడు
భయపడవలదని తట్టాడు.
అంతలోన నొక బంధువుడు
రోప్పుచు రోజుచు వచ్చాడు
బుద్ధుని పక్షితో చూచాడు
అహంకారముతో నడిగాడు :
“ఎంటితో దీనిని కొట్టాను

వెదకుచు నే నిటు వచ్చాను,
కావున నాదే ఈ పక్షి
మరిమాటాడుము నాకిచ్చి.”
పక్షి భయముతో వణకింది
బుద్ధుని మనసు కరగింది.
“ఇవ్వును దీనిని నీ కిప్పుడు
నా వలననుగాదు ఇంకెప్పుడు.”
బంధువు దానికి కోపించి
పెద్దలందఱును ఏలిపించి
సొంతము కథను వినిపించి
“న్యాయము చూడుడు పరికించి
నాది నాకిప్పుడు యిప్పించి.”
అటు రాకొమరుడు, ముందు నుయి
ఇటు బంధువుడు, వెనుక గొయి.
పచ్చివెలగ నడిగొంతుకలో
పడినట్లయ్యెను పెద్దలలో.
ఎటుచెప్పినచో ఏ తప్పు
చెప్పకపోతే ఏముప్పా?
అంతలో నెవడో మునిలోడు
ధైర్యముతో నిటు లన్నాడు :
“రాచబంధువు విల్లెట్టి
చంపదలచెగా తలపెట్టె.
రాకొమారుండు దయతలచి
మందువేసి మరి రక్షించె.
కావున బుద్ధుని పక్షి యిది.
లయకారునకును హక్కేది?”
కనుక పాపలా! అహింసయే
బుద్ధుని మతముకు మూలమయె.

సాటి ఎవరు?

పూర్వకాలమందు ఒకప్పుడు 'ఫిరోజిషా' అనే చక్రవర్తి ఉండేవాడు. అయిన భార్య పేరు 'గుల్ నార్'. ఆమె సాటిలేని సౌందర్యవతి. బేగమ్ గుల్ నార్ సౌందర్యం అటువంటి ఇటువంటిదని నేటిమాటలతో వర్ణించటానికే వీలుకాదు.

గుల్ నార్ యొక్క శరీరసౌందర్యమేకాదు, ఆమె విహరించే అంతఃపురంకూడా అతి వైభవంగా, అవరూపంగా ఉండేది. తెల్లటి చలువరాళ్ళతో నిర్మించి, రత్నమణులు పొదిగిన ఆ దివ్యభవనంలో వుండే విలాస వస్తువులూ, హంసతూలికాతల్పాలూ — వాటి శోభ చెప్పతరంకాదు.

ఇంతటి సంపదా వైభవమూ ఉన్నా, గుల్ నార్ కు జీవితంలో తృప్తిలేకపోయింది, అనందం లేకపోయింది. ఒకరోజున ఆమె చక్కగా అలంకరించుకొన్నది. నిలుపు టద్దంలో తన సాటిలేని సౌందర్యాన్ని తనే

స్వయంగా చూచుకొన్నది. కాని, యేదో మనసుకు లోటుగా తోచి, అసంతృప్తితో నిరాశతో అలానే శయ్యపైన వాలిపోయింది.

కొంచెంసేపటికల్లా ఫాదుషా లోపలికి చక్కావచ్చాడు. బేగంను విచారకారణం అడిగాడు. "గుల్ నార్! ఎందుకీబెంగ? ఏదైనా సరే కోరుకో. తీర్చటం నా పంతు" అన్నాడు.

భర్త ఇలా అభయం ఈయటంతో, ఆమె మెల్లగా "ఐతే, నన్నుపోలిన సుందరిని మీరెన్నడైనా చూచివున్నారా?" అని అడిగింది. ఈ ప్రశ్నకు ఫాదుషా అశ్చర్యపోతూ, "నీకు నీవే సాటి సుందరీ!" అన్నాడు.

అందుకు బేగమ్ "అలాకాదు. నాతో సరిపోల్చదగిన సుందరి మరెవరైనా ఈ భూలోకంలో ఉన్నదేమో స్వయంగా తెలుసుకోవాలి. ఇదే నా కోరిక" అని చెప్పింది.

ఫాదుషా నవ్వుకొన్నాడు. ఏర్పాట్లు చేశాడు. అప్రకారం కొద్దిరోజులకల్లా ఎంతో

మంది యువతులు ఎక్కడెక్కడినుంచో అంతఃపురానికి వచ్చి విడిసారు. వారందరూ స్వర్గలోకంలోని యక్ష కిన్నెర గంధర్వులనూ, దేవతలనూ మించిన గొప్ప సౌందర్యంతో ప్రకాశిస్తూవున్నారు. అందరనూ పరసపెట్టి పరీక్షగా చూచింది బేగం. అందరనూ వెళ్ళిపొమ్మంది. మళ్ళీ శయ్యామందిరంలోకి వెళ్ళి నిలుపుటద్దంలో తన రూపం చూచుకొన్నది.

చిరునవ్వు నవ్వుతూ, 'లక్షమంది దేవతలు రాని. నా అందానికి ఎవ్వరూ సాటి కారు' అంటూ తనలోతనూ అనుకొని ఒక విధమైన తృప్తిపొందింది.

ఇతే, ఆ తృప్తి ఐనా ఎంతోకాలం నిలవలేదు. మళ్ళీ కొన్నాళ్ళకే మునపటిలాగా విచారం ముంచుకువచ్చింది.

మళ్ళీ భర్తను అంతఃపురంలోకి పిలిపించుకొని 'చూడండి!—నా హృదయ

మింకా ఏమోకాని అసంతృప్తితో తపించి పోతూ నేవుంది' అని చెప్పింది. అమె విచారం తొలగించలేకపోయాడు ఫాదుసా.

అంతలో—వసంతకాలం వచ్చింది. మొగ్గలు విడిచినై. వాటిచుట్టూ గండుతువ్వైదలు 'జం'మ్మని ధ్వని చేయసాగినై. ఉద్యానవనంలో కోకిలలూ, బుల్ బుల్ పిట్టలూ మంగళగానం చేస్తున్నయి. బేగం గుల్ నారేకు ఇటువంటి శుభసమయమందు స్త్రీ శిశువు కలిగింది!

శిశువును బేగంయెదుట పెట్టారు చెలికత్తెలు. ఇప్పుడు మళ్ళీ బేగమే భర్తను పిలిపించింది. 'ఇప్పుడు తీరింది నా కొరిక! నాకు సాటిఐన సుందరి ఈనాటికి కనిపించింది. నా హృదయం తేలికపడింది. నా అందానికి సాటిఐనది ఈ లోకంలో ఈ పాప ఒక్కరే!"—అంటూ శిశువును చూచింది కొని తనివితీర ముద్దులు పెట్టుకొన్నది.

నలుమూలల నడకలు

మనదేశంలో వర్తకంచేసే ఒక జర్మనీ దేశస్థుడు గజెకునిగురించి ఒక హిందువునితో పరిహాసంగా ప్రసంగిస్తూ, “ఇటువంటి ఎలుక స్వామిని పూజించటం నామోషి కాదటయ్యా?” అన్నాడు.

అందుకు హిందువు : “మా గజెకుని ఏనుగుతల బుద్ధిబలాన్ని, ఔదార్యాన్ని, హుందానూ సూచిస్తుంది. పోతే రహస్య సారంగాలు తవ్వటం—తవ్వీ, ఇతరుల ఆస్తులను దొంగిలించుకపోవటం—పోయి, అదంతా పోగేసుకోవటం—ఇటువంటి కృత్యాలన్నీ నాకు తెలుసును సుమా! అని చెప్పటానికే ఎలుకను వాహనంగా చేసుకొన్నాడు గణపతి” అని బదులు చెప్పాడు. జర్మనీవాడు తల వంచుకొన్నాడు.

—*—

ఒకదేశంలో బస్సులు మూడు తరగతులుగా వుండేవి. ఒకనాడు దారిలో బస్సు చెడిపోయింది. అప్పుడు కండక్టర్లు ఇలా కేకవేశాడు : “మొదటి తరగతి ప్యాసెంజర్లు కదలక మెదలక కూర్చోండి. రెండవ తరగతి ప్యాసెంజర్లు దిగి, కారువెంబడే నడవండి. మూడో తరగతి ప్యాసెంజర్లు దిగి కారును తోయండి!”

ఇద్దరు ప్రాణమిత్రుల మధ్యని ఒకప్పుడు చిన్న పేచీపడింది. అది వృద్ధి అయి, చివరకు ఊభయులూ మాటాడుకోవటమే మానివేశారు. ఇది బాగా లేదని, వారిద్దరికీ కావలసిన స్నేహితులు మళ్ళీ మాటలుకలిపారు. ఇందుకు అందరూ సంతోషించారు. ఒక రోజున ఒక మిత్రుడు వెళ్ళి అందులో ఒకనిని అభినందించబోయాడు. ఇందుకు అతడు ఇలా బదులు చెప్పాడు : ‘మొదట్లో మే మిద్దరమూ ఒకేఒక దారంలాగా ఉండేవాళ్ళం. హాయిగా వుండేది. ఇప్పుడు మీరందరూ చేరి, అతని దారపుముక్కనూ నా దారపుముక్కనూ కలిపి ముడివేశారు. అప్పటిప్పటి ఆ ముడి అడ్డువస్తూ వుండటం చేత, మొదటో వుండేటంతటి హాయి ఇప్పుడు లేకుండాపోయింది. అతుకు అతుకే!’

—*—

ఒకవూరిలో ఒకప్పుడు దొంగల భయం ఎక్కువయింది. ఎవళ్ళకూ కంటిమీద కుసుకు లేకపోయింది. కాని, నిశ్చింతగాగురుపట్టి నిద్రిస్తున్నవాడు ఒక్కడే కనబడ్డాడు—వాడే కుమ్మరి!

కన్నకొడుకు

మేవార్ రాజ్యాన్ని సంగ్రామసింగు పరిపాలిస్తున్న సమయం. రాణాకు నమ్మిన బంటు వనవీరుడు. వనవీరుణ్ణి రాణా నమ్మి ఉండడం మాత్రమేకాదు, ప్రాణనమానమైన రాజ్యాంగవిషయాలన్నీ వనవీరునికి వప్పగించివేశాడు. పైగా, వానిని ప్రధాన మంత్రిగా చేశాడు.

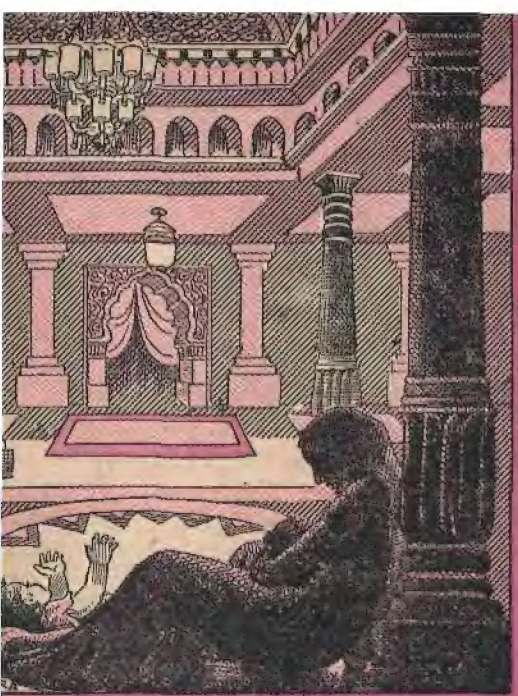
వనవీరుడు పెదరాలైన ఒకానొక దాది కొడుకు. ఆస్థానంలో పుట్టి పెరిగినవాడు కావటంచేత, గుట్టు మట్టులన్నీ ఇట్టే తెలుసుకోగలడు. పైగా రాజ కుటుంబంలో తలలో నాలుకగా మసులుకోవటంచేత రాణా ఇష్టాలలో ముఖ్యుడైనాడు.

ముఖ్యుడు కావటం బాగానేవుంది. కాని, మొదటినుంచీ వనవీరుడు దురుద్దేశాలతోనే ఉంటూ వచ్చాడు. 'సంగ్రామసింగుకు వృద్ధాప్యం వచ్చింది. ఇకంతకాలం జీవించబోతాడు? ఎట్లాబనా ఈ రాజ్యం మనం

కాజేయాలి!' అనే సంకల్పం పిన్ననాటి నుండి వనవీరుని హృదయంలో మొలకెత్తుతూనేవుంది. రాణా తనను నమ్మడం, నమ్మి ప్రధాన మంత్రిగా చేయటం—ఈ ఘట్టాలు నిమ్మకు నిరుపాసినట్టు వనవీరుని సంకల్పానికి బలం చేకూర్చినై.

తనకు కాలం సమీపించిందని గ్రహించిన రాణా, వనవీరుణ్ణి చేరబిలిచాడు: 'వనవీర్! ఇంతవరకు నీవు నాకు చేబోడుగా ఉన్నావు. అంతటితో తీరలేదు. నీవల్ల మా కుటుంబానికి జరగవలసిన ఉపకృతి అంతా ముందే వున్నది. ఇడుగో, నా చిన్నారి ఉదయసింగును నీ చేతులలో పెడుతున్నాను. వీనికి సమస్తమూ నీవే. ఈ ఆరేళ్ళ నిను గును ఎలా కాపాడుకుంటావో!' అంటూ బిడ్డడిని వప్పగించి కన్నుమూశాడు.

కోటలో పాగా వేసినందుకు వనవీరుడు ఉప్పొంగిపోయాడు.

రాజా గతించినప్పటినుండి వనవీరుడే ఉదయసింగుకు రక్షకుడయ్యాడు! ఐతే రక్షకుడైన క్షణంనుంచి వనవీరుడు ఆకాశానికి నిచ్చెనలు వేయసాగాడు. వినాటికైనా మేవార్ కు తనే రాజు కావాలెనని కాంక్ష. ఈ కాంక్ష నెరవేరేటందుకు వనవీరుడు ఎన్ని పూహలైనా పన్నాడు.

పాలు కుడిచే వసిపాపడు—ఉదయసింగుకేమి తెలుసు ఈ మంత్రాంగమంతా? ఉదయసింగు ఒక దాది పోషణలో వున్నాడు. ఆ దాదిపేరు పన్నా. పన్నా ఒక రాజపుత్రవనిత. మేవార్ ప్రభువుల ఉప్పు తిని పెరిగింది. అందుచేతనే ఆమెకు రాజా

కుటుంబమంటే పల్లమాలిన అభిమానం. అందులోనూ ఉదయసింగుపైన ఆమెకు పంచప్రాణాలున్ను. ఇందుకూ ఒక కారణమున్నది: పన్నాకు కడుపున పుట్టిన కొడుకూ, చిన్నరాణా ఉదయసింగూ ఒక్క యీడువాళ్ళు. కొడుకుతోపాటు ఉదయసింగుకు కూడా పాలిచ్చి పెంచుకొంటున్నది ఆమె. కాలం బాగానే సాగిపోతున్నది.

ఐతే, విన్నవాడైన ఉదయసింగు ఉండగా తనకొరిక నెరవేరటానికి అవకాశం లేదనుకొన్నాడు వనవీరుడు.

వసివాణ్ణి పరిమార్చటానికి నిశ్చయించేసుకొన్నాడు. ఇది రెండవకంటివానికి తెలియకూడదు. అందుకని తన చేతులతో తనే వానిని ఖండించటానికి రహస్యమైన ఏర్పాటు ఆలోచించాడు.

ఇటువంటి గుట్టును వెల్లడించటానికి తగిన నమ్మకస్థుడు ఒక్కడే వున్నాడు. వాడే 'వారి' అనే మంగలి. 'వారి'కి చెప్పి పెట్టాడు వనవీరుడు—ఉదయసింగు నిద్రపోయేటప్పుడు తగిన సమయం చూచి చెప్పమని. 'సరే' నన్నాడు వారి.

ఐతే,—అధికారిమాట కాదనలేక సరే నన్నాడేకాని, ఆ క్షణంనుంచి ఆలోచనలో పడ్డాడు వాడు. మేవార్ కుటుంబానికి

హితవుకోరే 'వారి'కి గుండె బెదురుపట్టు కున్నది. 'రాజకుటుంబానికి ఇటువంటి విపత్తు సంభవించడమేమిటి? ఈ అకార్యంలో నేను నియమింపబడడమేమిటి?' అని తీవ్రమైన జిజ్ఞాస కలిగింది.

పనవీరుడికి దుష్టచింత కలిగినప్పటి నించీ రాజపుత్రుని ఉనికి ఉద్యానవనంలోని దివ్యభవనంలో యేర్పాటుచేశాడు. ఇలా చేయటంతో తన సంకల్పం సుకరంగా నెరవేర్చుకోవచ్చునని అతని నమ్మకం.

ఒక అమావాస్యరాత్రి 'వారి' ఆ దివ్య భవనంలోపలకు వెళ్ళాడు. పన్నా ఎదుట నిలబడ్డాడు. నిలబడ్డాడేకాని, నిలుపునా కంపించిపోతున్నాడు. అప్పుడే పన్నా బిడ్డల నిద్రదీసి నిద్రపుచ్చివచ్చి ఇవతలకూర్చున్నది. కూర్చునివున్న పన్నా 'వారి' కంటబడటం తోనే కంగారుపడి లేచింది.

"ఇప్పుడెచ్చావేం వారీ?" అని ఆత్రంతో అడిగింది.

"ఏమని చెప్పేది...పన్నా! మన బాబు ప్రాణానికే వచ్చింది మోసం. కాస్సేపట్లో వస్తున్నాడు దుర్మార్గుడు...కత్తిపట్టుకుని..." అన్నాడు. మరి చెప్పలేకపోయాడు.

"హా, బిడ్డా!—" అంటూ పెద్దగా నిట్టూర్చి పడిపోయింది పన్నా.

వారి ఆమెను లేపదీశాడు. "పన్నా!— దుఃఖానికి సమయం కాదీది. మన బాబును మనం రక్షించుకోవాలి. ఈ సంగతి ఆలోచించు ముందు. వచ్చేస్తున్నాడు కాలయముడు!—" అంటూ వాపోయాడు.

తృటికాలం యోచించింది పన్నా.

అంతలోనే మెరపు మెరసినట్టు ఆమె ముఖం వికసించింది. తక్షణమే పన్నా నిద్రున్న బిడ్డలవద్దకు వెళ్ళింది. తన కొడుకు చింకిగుడ్డలు తీసి రాజపుత్రునికి తోడిగింది. గబగబ ఒక పాతగుడ్డల బుట్టలో పసివాణ్ణి పడుకోబెట్టి, వారి నెత్తిపైన పెట్టింది. "వారీ!—ఈ బుట్టలో వున్నాడు

“బిడ్డా, బంగారుకొండా!—మేవారు ప్రభువుల సామ్యుతో పెరిగింది ఈ నా శరీరం. రాజపుత్రుని రక్షించవలసిన బాధ్యత పైన పడింది. ఇందుకోసం నిన్ను—నా ముదుల మూటవైన నిన్ను—బలిచెయ్యవలసి వచ్చింది తండ్రీ!—కనుగందువైతేనేమి, నీవు ధన్యుడవు! నీ ఒంట రక్తధారలతో మేవార్ రాజ్యం చిగురులు తొడగబోతున్నది!—” అంటూ జలజల కన్నీళ్ళు రాల్చింది. మళ్ళీ బిడ్డను పడుకోబెట్టి, అక్షణం ఎప్పుడూ ఎప్పుడూ అని నిరీక్షింపసాగింది.

అర్ధరాత్రి. కటికచీకటి. వనవీరుడు రానేవచ్చాడు. మర్యాదకోసం పన్నా ఒసిలి నించున్నది.

బిడ్డకు దగ్గరగా వెళ్ళాడు వనవీరుడు. “పన్నా!—రాజపుత్రుడు క్షేమమా?” అంటూ కుశలప్రశ్న వేశాడు. పన్నాకు నోట మాట పెగిలిందికాదు.

ప్రళయభయంకరుడూ, నిర్దయుడు ఐన వనవీరుడు బాకుదూసి బిడ్డడిని ఒక్కపోటు పొడిచాడు! కెప్పుమని ఒక్క కేకవేసి, పసివాడు దివిచేరుకొన్నాడు!!

పెట్టకు తెలియకుండా పారిపోయాడు వనవీరుడు. పసివాడు వేసిన కేకకు పరుగు లెత్తుకొంటూ వచ్చారు ప్రజ. ఏముంది?—

మన బాబు. తిన్నగా పట్టుకువెళ్ళి ఫలానా వూరిలో ‘అరహార్’ అనే వర్తకునికి అంద జెయ్యి. అతను బాబును భద్రంగా పెంచు తాడు” అని వేగిరపెట్టి పంపించింది.

వారి వెళ్ళిపోగానే రాజపుత్రుని దుస్తులు తన కొడుకునకు కట్టబెట్టింది పన్నా. “ఎవరైనా రానీ ఇంక! ఏమైనా చేయనీ!! రాణాల సామ్యు తిన్నందుకు రాజపుత్రుని ప్రాణం కాపాడగలిగాను. నా బుబుర తీరిపోయింది” అనుకొన్నది.

తల్లి ప్రాణం ఉండబట్టిందికాదు. రాజపుత్రుని దుస్తులతో పున్న తన బిడ్డను, పన్నా ఒడిలోకి తీసుకున్నది.

కన్నులు మణిగిపోయేటటువంటి నెత్తురు
కొలను! నెత్తురు కొలనులో స్మృతితప్పి
పడి, పొల్లాడుతున్న పన్నా!!

ఉపచారాలు చేశారు. తేరుకొన్నది ఆమె.
'ఇదంతా ఏమిటి?' అని గుచ్చిగుచ్చి అడిగారు
అందరూ.

గొప్ప అంతస్తుగల పన్నా కాస్తం
తయినా తెలియనియలేదు. ఏమీ?—ఆమెకు
కావలసింది రాజపుత్రుని రక్షించటమే
కాని, వనవీరునిమీద కసిత్తిర్చుకోవటం
కాదు. 'చెప్పలే...' నన్నది.

ఈ వార్త నగరమంతటా అల్లుకొన్నది.
పన్నా నితికి అందరూ పరితపించారు.
గుట్టు బయటపడుతుందనే బిడియంతో,
పన్నాను పట్నంబయటికే పంపించివేశాడు
వనవీరుడు.

ఏమైతేనేమి?—రాజపుత్రుడు అక్కడ వర్త
కుని యింటిలో సురక్షితంగా పెరుగుతూనే

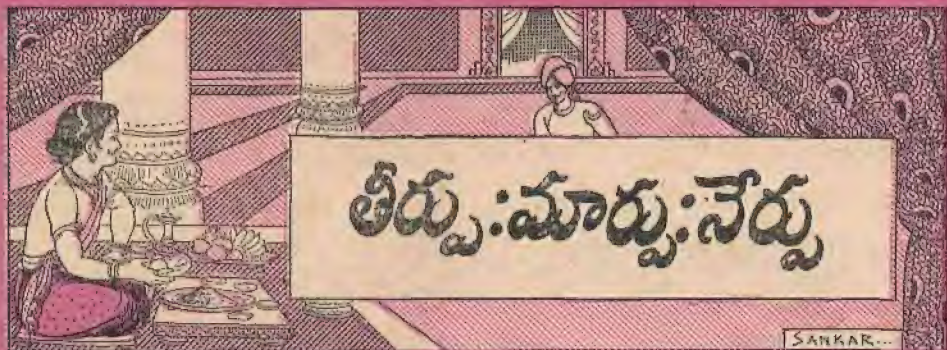
ఉన్నాడు. మేవార్ నుండి పంపినవేయబడిన
పన్నా మళ్ళీ ఆ వర్తకుని యింటిలోనే పనికి
కుదురుకొన్నది. అక్కడ మళ్ళీ తన
చేతులతో తను రాజపుత్రుని పెంచుకునే
ఆపకాశం కలిగింది. ఈ సంఘటనలు
పన్నాకు ఎంతో తృప్తిని కలిగించినై.

మరికొద్ది కాలానికే వనవీరునికి పాపం
బద్దలయింది. వాడు చేసిన వ్యూహం వెల్ల
దైంది. ప్రజలు తిరుగుబాటు చేశారు.
వానిని ఉరితీసి చంపారు.

తరువాత పన్నాచేతిలో పెరిగిన ఉదయ
సింగే గద్దెయెక్కాడు. జీవితాంతంవరకూ
పన్నా, మహారాజా ఉదయసింగును కని
పెట్టుకొనే వున్నది.

సాటిలేని త్యాగంమాపిన పన్నా పవిత్ర
నామం మేవార్ రాజ్యచరిత్రలో స్వర్ణాక్ష
రాలతో లిఖింపబడి, నేటికీ స్మరింప
బడుతూనేవుంది.

తీర్పు:మార్పు:నేర్పు

SANKAR...

పూర్వకాలమందు కాశ్మీరుదేశానికి యశ స్కరుడు ప్రభువుగా ఉండేవాడు. ధర్మ బద్ధమైన తీర్పులు చెప్పటానికి ఆయన పేరుపొందాడు.

ఆ కాలంలో, బ్రాహ్మ లెవరికైనా అన్యాయం జరిగితే, వారు కోటకు వచ్చి ప్రాయోపవేశం చేసేవారు. అధిచూచి, రాజు వెంటనే వచ్చి కనుక్కొని పరిష్కరించి, మరీ ఇంకొక పనికి వెళ్ళేవాడు.

ఒకనాడు ఒక బ్రాహ్మడు వచ్చాడు. తిరా రాజు భోజనానికి కూర్చోబోతున్నాడు. ఐనా, గభీమని లేచివచ్చి, 'మీ ఛిర్యూడు ఏమిటో చెప్పండి' అన్నాడు.

అందుకా బ్రాహ్మడు—“మహారాజా! నేను దేశదేశాలూ తిరిగి నూరు బంగారు నాణాలు సంపాదించుకున్నాను. ఇప్పుడు పరిపాలన బాగాఉన్నదని విని, జన్మభూమికి తిరిగివస్తున్నాను. దారిలో ఎక్కడా దొంగల

భయం అన్నమాటలేదు. చాలా ఆనందంగా వస్తున్నాను. నిన్న సాయంకాలానికి 'లవణోత్ప' గ్రామానికి చేరుకున్నాను. అలసి, ఒక చెట్టుక్రింద పడుకున్నాను. ఈ బంగారు నాణాలున్న సంచి నా నడుముకు కట్టుకునే పడుకున్నాను.

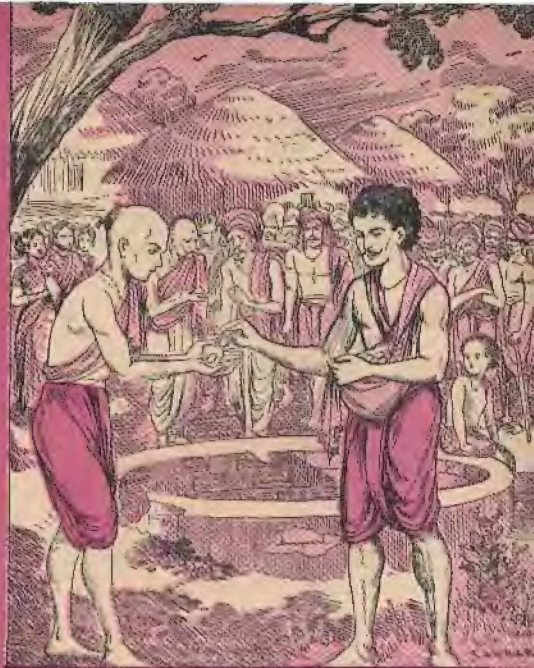
“ప్రాట్టు న్నే లేచి చూచుకొందామంటే సంచిజారి నాణాలన్నీ పడిపోయినై. పక్కనే నేలనుయ్యి ఒకటి ఉంది. దాన్ని నేను చూడనేలేదు. ఈ బంగారు నాణాలన్నీ ఆ సూతులో పడిపోయాయి. నేను ఆ సూతి లోనే పడి చావటానికి నిశ్చయించుకోగా, నా విడుపు విని నలువైపులనుంచి లవణోత్ప గ్రామ ప్రజలు పరుగెత్తుకు వచ్చారు. సూతిలో పడకుండా వాళ్ళు నన్ను పట్టుకున్నారు.

అప్పుడు వారిలో ఒక ధైర్యశాలి 'సూతిలో పడిన నీ నాణాలన్నీ తీసియిస్తే

నాకేమిస్తావు?’ అని అడిగాడు. నేనప్పుడు చాలా విచారంలో ఉన్నాను. నా మనస్సేమీ బాగాలేదు. “అయ్యా, నా ధనమంతా ఎటూ పోనేపోయిందికదా! మీరు దాన్ని పైకి తీయగలిగితే—మీకు ఇష్టంపచ్చినంత సొమ్ము నాకు ఇవ్వండి” అన్నాను.

వెంటనే అతడు నూతిలో దిగాడు. అందులో పడిన నాణాలు తీసుకుని కాస్సే పట్లో పైకి వచ్చాడు. “నువ్వు నాయిష్ట ప్రకారం ఇచ్చినవి తీసుకుంటానని అన్నావు కదా! నాయిష్ట ప్రకారం నువ్వు రెండు నాణాలు తీసుకో. మిగిలిన తొంభైమొనిమిది నాణాలు నేను తీసుకుంటున్నాను” అని చెప్పి, అతడు రెండు నాణాలు మాత్రమే నాకు యిచ్చి, మిగిలిన సొమ్మంతా తను తీసుకొన్నాడు. ఈ పద్ధతి బాగులేదని నేను వాదించాను. కాని అక్కడ చేరినవారంతా నన్నే నిందిస్తూ—“యశస్కురని రాజ్యంలో పత్రమెంతో మాటా అంతే. నీ మాట ప్రకారమేకదా చేశాడతడు. కనుక నువ్వేమీ అడ్డుచెప్పటానికి వీల్లేదు” అన్నారు.

ఇలా బ్రాహ్మడు జరిగిందంతా చెప్పి, “మహారాజా! నేను మంచిపుద్గేశంతో అన్న మాటకు విపరీతార్థం తీసి, నేను కష్టపడి సంపాదించుకున్న ధనాన్ని అపహరించారు.

దీనికంతకీ మీ విచారణపద్ధతే కారణమను కున్నాను. ఇప్పుడు ఈ ఫిర్యాదు విచారణ జరపమని కోరుతూ, ఇదుగో ప్రాయోపవేశం చేస్తున్నా” అన్నాడు.

‘అ సొమ్ము అపహరించినవాని కులమూ, పేరూ తెలుసా?’ అని అడిగాడు యశస్కురుడు. ‘అవేమీ నాకు తెలియవు ప్రభూ! ముఖం చూస్తేమాత్రం గుర్తుపట్టగల’ నన్నాడు బ్రాహ్మడు.

మరునాడు రాజుగారి భటులు పోయి లవణోత్స గ్రామంలోని జనాన్ని అందరినీ పిలుచుకువచ్చారు. రాజుగారి ఆజ్ఞప్రకారం బ్రాహ్మడు తనసొమ్ము అపహరించినటువంటి

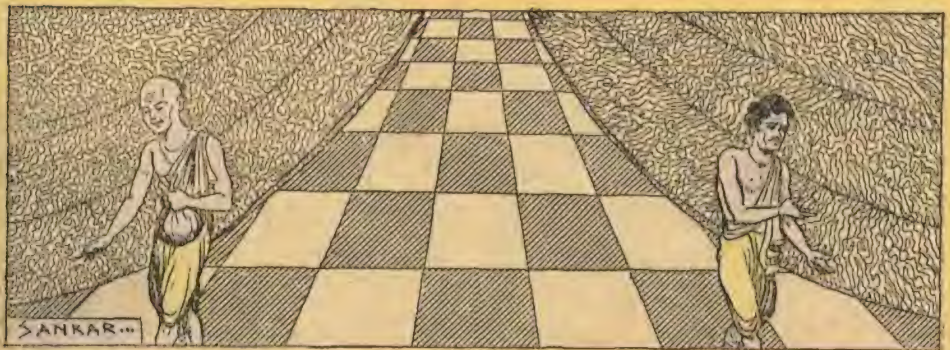
వ్యక్తిని గుర్తుపట్టి చూపించాడు. వింజరి గింది వివరంగా చెప్పమని యశస్కరుడు ఆ వ్యక్తిని అడిగాడు. రాజుగారితో బ్రాహ్మడు ఏంచెప్పాడో సరిగా అలాగే చెప్పాడు ఆ వ్యక్తి. చివరని "ప్రభూ! నేను బ్రాహ్మడి మాటప్రకారమే చేశానునుండి!" అని మళ్ళీ ఉటంకించాడు.

ఇదంతా విని, అక్కడ చేరినవారందరూ ఆ వ్యక్తి అపరాధమేమిటో నిర్ణయించలేక పోయారు. వాళ్లంతా రాజుగారి తీర్పు వినటానికి కుతూహలపడసాగారు.

ఇద్దరు చెప్పిన సంగతులూ విని రాజు కాస్తేపు ఊరుకుని, తరువాత తీర్పు చెప్పాడు: "అసలు, ఆ సొమ్ముకు యజమాని అయిన బ్రాహ్మడు తొంభైయెనిమిది బంగారునాణాలూ, వాటిని నూతిలోనించి పైకి తీసిన వ్యక్తి రెండు బంగారునాణాలూ తీసుకోవాలి" అని చెప్పాడు. ఇది విని అందరూ తెల్లబోయారు.

యశస్కరుడు అందరికీ తెలిసేటట్లు ఇలా చెప్పాడు: "బ్రాహ్మడు 'నీ ఇష్టంవచ్చి సంతసామ్ము నాకు ఇవ్వ'మనికదా అన్నాడు. అంటే తనకు ఎంతయివ్వటం ఉచితమో, అంత ఇవ్వమని బ్రాహ్మణుని ఉద్దేశం. నూతిలోనుంచి ఈ సొమ్ము పైకి తీసిన శ్రమకు ప్రతిఫలంగా తొంభైయెనిమిది నాణాలు ఇవ్వవలసివుంటుంది అని అనుకుని అతడు ఇలా అనలేదు. కనుక బ్రాహ్మడు 'పైకి అన్నమాట ప్రకారం' ఇతడు యిలా చేశాడుకాని, అతడి 'మనస్సులో వున్న మాట'ప్రకారం కాదు. ధర్మాధర్మాలను మనస్సులో వుంచుకుని, బ్రాహ్మణుని అసలు ఉద్దేశం ఏమిటో కూడా గ్రహిస్తే, రెండునాణాలుమాత్రమే ఇతడు తీసుకోవచ్చు. మిగిలిన తొంభైయెనిమిది నాణాలు బ్రాహ్మణుడివే..."

ఇలా చెప్పిన యశస్కరుని ధర్మ నూత్మానికి అందరూ ఆశ్చర్యపోయారు.

రంగులబొమ్మ కథ - 3

అలలజడి, రాక్షసరాజయినటువంటి జ్వాలాముఖుడిదే. ఉరకలువేసుకొంటూ, రంకెలు వేసుకొంటూ, భోజనాల గది ప్రవేశించాడు వాడు.

'ఎక్కడెక్కడ? నరుడు—ఖలుడు! ఏడీ—ఏడీ, ఆ దుర్మార్గుడు?' అంటూ గదిఅంతా కలయతిరిగి, గందరగోళం చేయసాగాడు. ఈ గడబిడ చూచి వాడి భార్య "రావయ్యా, ఎప్పుడూ ఇదే గొడవ! నరుడూ లేదూ గిరుడూ లేదూ" అని గట్టిగా మందలించింది. అప్పుడు ఆమె పెట్టినట్టుగా భోజనంచేసి లేచాడు. లేవగానే "ఏడీ, నా బంగారు కోడి?" అని కేకవేశాడు.

అందాలచిందేటి ఒక కోడిపెట్టను తెచ్చి భర్త ఎదుట బల్లమీద పెట్టిం దామె. ఇదంతా వేయికన్నులతో కనిపెట్టి చూస్తూనేవున్నాడు, గంగన్న.

"పెట్టూ గ్రుడ్డు!—ఒకటి...రెండూ..." అని గట్టించాడు రాక్షసుడు. ఈ మాట అంటూవుండగానే బల్లమీద, ఒక బంగారుగ్రుడ్డు పెట్టింది ఆ కోడి.

ఎంతో ఉత్సాహంతో వాడు గబగబ అంకెలు లెక్కిస్తూనేవున్నాడు. ఆ అంకెలప్రకారం లెక్క తప్పిపోకుండా బంగారుగ్రుడ్డు పెడుతూనేవుంది ఆ బంగరుకోడి. ఈవిధంగా అది పెట్టిన గ్రుడ్డు ఒక పెద్దప్రోగుగా పడివున్నాయి. ఈ ప్రోగు చూస్తూనే ఎంతో ఆనందంపొంది, జ్వాలాముఖుడు తన కుర్చీలో ఆలానే నిద్రపోయాడు! వాడు నిద్రిస్తూవున్న సమయంలో చల్లగా మెల్లగా లేచాడు గంగన్న. రెండవకుంట పడకుండా రాక్షసుని బల్లవద్దకు చేరుకొన్నాడు. బంగారుకోడిని చేపట్టాడు. కోట - దాటి క్షణంలో ఉడాయించాడు!

'అక్కడ—గంగన్న తల్లి కొడుకుకొసం కనిపెట్టుకొని కూచుంది. గంగన్న కంటపడేసరికి మామూలుభోరణిలో నణగటం ప్రారంభించింది. కాని, కుర్ర వాడు తెచ్చిన కోడిపెట్టను కంటబెట్టిగానే ఆమె సంతోషానికి మేరలేకపోయింది. ఇప్పుడు కోడినిగురించిన కీలకం తెలుసుగనుక, గంగన్న, దానిచేత బంగారు గ్రుడ్డు పెట్టించి, అవి ఆమ్ముకువచ్చి, తనూ తల్లి సుఖంగా ఉంటూపచ్చారు.

బతే, ఆనాడు తనను దాచిపెట్టిన అప్పరన, చెప్పిన మాటలుమాత్రం గంగన్న మరచిపోలేదు. దుష్టుడైన ఈ జ్వాలాముఖుడి పిడ ఎలా పడల్పటమా? ఎలా భూభారం తగ్గించటమా? అనే, ఎల్లప్పుడూ మనస్సులో ఆలోచిస్తూనే ఉండేవాడు.

డబ్బుదెయ్యం

కొరుకొండరాజ్యానికి కోనేటి తిమ్మరాజు గారు అధిపతి. ఆయన నెరదాతా, దయా మయుడున్ను. తన ఆస్థానంలో పనిచేసే మంత్రులకూ సేనాపతులకే గాక, దాసదాసీ జనానికి సైతం ఆయన పుష్కలంగా ముట్ట జెప్పేవాడు.

అలాటి ధర్మపరుడైన తిమ్మరాజుగారి కొలువులో ముత్తయ్య ఒక నపుకరు. ముత్తయ్యకు పిల్లా జెల్లా ఏవరూలేరు. తనూ, భార్య—ఆంతే. చేతినిండుగా ప్రభువులు డబ్బిచ్చినా, దానిని అనుభవించక, వాడు కడుపుకట్టుకొని డబ్బు వెనకేసేవాడు.

తిమ్మరాజుగారి రాజ్యంలో రాగినాణాలు లేవు సరికదా, వెండినాణాలైనా చాలా అరుదు. అక్కడ నపుకర్లందరకూ బంగారు నాణాలే బట్వాడా. తనవంతువచ్చే బంగారు నాణాలను ముత్తయ్య పోగేసి ప్రాణప్రదంగా దాచుకొనేవాడు. ఇలా పోగెయ్యటమే

వాడికి ఆనందం. అదొక అలవాటు. ఇందులో వాడి భార్య మరిడమ్మకూడా భర్తకు తోడుపడేది.

నిత్యావసరాలకైనా నాలుగు నాణాలు తీసి కర్చుపెట్టడమంటే ఆ భార్య భర్తలకు ప్రాణంపోయినట్టుగా వుండేది. రోజూ రాత్రిళ్ళు వాళ్ళు మూటకట్టవ్వంచిన ధనం బయటికి తీసి, విప్పిచూచి లెక్కపెట్టి, మళ్ళీ జాగ్రత్తగా దాచేసేవాళ్ళు. అలా లెక్కచూచి నప్పడు వాళ్ళు 'అయ్యో!—ఇవాళ రెండు మొహిరీలు కర్చుపెట్టవలసివచ్చిందే! ఎంత ధనం తరిగిపోయిందో?' అని ఒక్కొక్క ఘారు విచారించేవాళ్ళు.

ఇలావుండగా ముత్తయ్యకు ఒక సారి ఒక చక్కటి ఆలోచన తట్టింది. వెంటనే భార్యను పిలిచాడు. "ఓసీ, ఓసీ!— నేను చెప్పినట్టు చేస్తేవా, ఆమాంతం మనం బంగారుగోడలా మేడలా కట్టెయ్యవచ్చు!"

అన్నాడు. ఈ మాటకు మండిమ్మ వళ్ళు పులకరించింది. అదేమిటో చెప్పమని కూర్చుంది.

అప్పుడు ముత్తయ్య “మరేమిలేదు. నేను నాలుగురోజులపాటు ఊరుదాటి అవతలకు పోతాను. నువ్వు మనపూర్ణో ధన వంతులందరిదగ్గరకూ పోయి, విచారం నటిస్తూ, “నా భర్తను రాజావారు ఖైదు వేశారు. నాది ఒంటిపాటు బతుకైపోయింది. ఆడకూతురను. దిక్కు లేకపోయే!” అని చెప్పి. వింజరుగుతుందో చూడు” అన్నాడు.

అనుకొన్న ప్రకారం, మరునాడు ఉదయమే ఊరు దాటి ముత్తయ్య ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయాడు. మరిడమ్మ ఊరిలోని ధన వంతులదగ్గరకు పోయి భర్త చెప్పినట్టుగానే పాఠం ప్రారంభించింది. ఇంతకు ముందెప్పుడూరాని అమె తమవద్దకు వచ్చే సరికి, వర్తకులు బాలిపడి ఎవళ్ళకు తోచింది వాళ్ళు తలాకొంతా సాయంచేశారు.

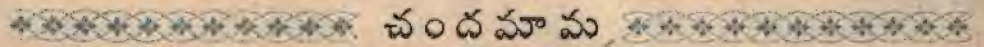
కష్టపడకుండా ఇలా కాలక్షేపం జరిగి పోవటం చూడగా, మరిడమ్మకు ఇవే బాగున్న దనిపించింది. ఐతే, ఒకసారి ఇచ్చినవాళ్లదగ్గరకు మళ్ళీ ఏ ముఖం పెట్టుకు వెళ్లటం? ఎంత ధనవంతులైతే మట్టుకు హద్దూ పద్దూ లేకుండా ఎంత

కాలమని సాయపడతారు? ఇప్పటికి ఊరిలో ధనవంతులందరినీ చూడటం, మరిడమ్మ సాయంపొందటం జరిగి పోయింది. ఇంక ఒక్కళ్ళూ మిగలలేదు.

ఈ స్థితిలో ముత్తయ్య ఇంటికి చేరు కొన్నాడు. పరిస్థితి గమనించాడు. తన పాచికపారినందుకు చాలా సంతోషించాడు. చాలా ధనవంతులవద్దనుండి పొగుచేసిన సొమ్ముతో కొన్నాళ్ళు వాళ్ళు కాలక్షేపంచేసి, కొంతసొమ్ము మిగుల్చుకున్నారు.

“బాగానే వుంది. మళ్ళీ నేను కొంత కాలం ఊరికిపోతాను. మునపటిలాగానే..” అన్నాడు ముత్తయ్య.

చుట్టుపక్కల చుట్టాలను తెలిసినంత వరకు జ్ఞాపకంచేసుకొని పోయి, మరిడమ్మ తన దుస్థితి పలపాసుకొన్నది. ఆమెను చూడటంతోనే వాళ్లందరూ జాలిపడ్డారు. ఓదార్చారు. తలకొక రోజూ వంతులువేసుకొని ఆమెను ఆదరించి, సుస్థుగా భోజనాలు పెట్టి, వెళ్లటప్పుడు తమకు కలిగినదానిలో ఏదో ఇంతయిచ్చి మరి పంపారు. ఈవిధంగా కొన్నాళ్లపాటు బంధువర్గమంతా మరిడమ్మను పోషించటం జరిగింది. మరి కొద్దిరోజులుండేటప్పటికి వాళ్లకూ ఆమెపైన రోత పుట్టింది. మొదట్లోఅయితే ఆమె మాటలు నమ్మారుకాని, రానురాను ఇదంతా ఏమిటా అని అనుమానపడసాగారు.

ఇటువంటి పరిస్థితిలో మరిడమ్మ ఇల్లు చేరుకుంది. మరి కొద్దిరోజులకే ముత్తయ్య చక్కావచ్చాడు. ముత్తయ్య ఎంతో ఉత్సాహంతో ప్రసంగం ప్రారంభించాడు. కాని, మరిడమ్మ వైరాగ్యభావంతో ఆతని మాటలన్నీ తుంచేస్తూవచ్చింది. ఇది చూచి, ముత్తయ్య “ఓసీ, ఇంతమాత్రానికే దిగాలు పడిపోవడమేమిటి? ఇంక నువ్వు ఇల్లు కదలబోకు. మనం ఐశ్వర్యవంతులం అయే మార్గం నేనే చూస్తా!” అన్నాడు ధీమాగా. ఆమె ఊరుకొన్నది.

అందుకు మరిడమ్మ “నేను పోను. మళ్ళీవెళితే మన గుట్టు కాస్తా బయల్పడి పోతుంది. తొలిసారి కొంతమంది నామీద విసుక్తున్నారు. ‘అంత జరక్కపోతే చుట్టాల వద్దకు పోరాదా? ఎన్నాళ్లని మేం తేరమేపగలం?’ అనేకారుకూడా” అన్నది.

“భేష్, ఇంకేం!—మనకు మంచి ఉపాయం ఆ ధర్మాత్ములే చెప్పారు. నేను ఇవాళనే బయలుదేరిపోతా. నువ్వు, మన బంధువర్గం ఈ చుట్టుపక్కల ఎక్కడెక్కడ వున్నారో జ్ఞాపకంతెచ్చుకుని, వాళ్లందరి దగ్గరా డబ్బు గుంజుకురా, పో!” అని చెప్పి ఆనాడే బయలుదేరి పోయాడు.

అనాటిరాత్రి ఎక్కడినుంచి తెచ్చాడో, ఎలా తెచ్చాడో, ఒక మంచిముత్యం చేత పట్టుకవచ్చాడు. మరునాడు మరొకటి. మూడవ రోజున ఇంకొకటి. ఇవాళ ముత్యం, రేపు పగడం, ఎల్లుండి నీలం ఇలా, రోజుకొకరకం దినుసు - అపూర్వమైనది - విలువకట్టలేనిది - తీసుకరావటం చూపూలైంది. మరిడమ్మకు ఇదంతా ఏమీ బోధపడలేదు.

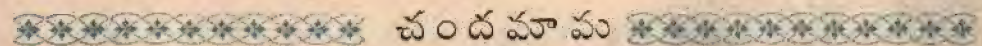
రోజూ రాత్రిళ్ళు వచ్చేటప్పుడు ముత్యయ్య ఏదోవక వస్తువు తెస్తూనేఉండేవాడు. ఇలా తెచ్చినవాటిని క్రమంగా వర్తకులపద్ద అమ్మజూపుతూవచ్చారు. ఒక రోజున ఆ దంపతులు ఒక నీలం పట్టుక పోయి అమ్మకం చూపేసరికి, తలవని తలంపుగా రాజభటులు వాళ్ళనుపట్టి బంధించారు.

అంతేకాదు. ముత్యయ్య యిల్లు సాదా చేశారు. ముత్యయ్య యిల్లు చూపులకు చిన్నదేమనా లోపలమట్టుకు, వెతికినకొద్దీ తవ్వినకొద్దీ రకరకాల ధనరాసులు కనిపించసాగినై. చీపురు ముల్లయినా పైకి పోకుండా రాజావారి చేరితనీ అంతా దొరికేసింది. అదంతా భటులు కోటకు చేర్చారు. ఇంకేముంది? ఇంతవని చేసిన

ముత్యయ్యకూ మరిడమ్మకూ ఉరిశిక్షే పడుతుందని ఊళ్ళో పెద్ద గోల బయలుదేరింది. వాళ్ళిద్దరినీ రాజాగారి ఎడటపెట్టారు. వాళ్ళు చేతులు కట్టుకొని నిలబడ్డట్టే నిలబడి, ప్రభువుల పాదాలమీదపడి రక్షించమని ప్రార్థించారు.

నిండుదర్బారులో తిమ్మరాజుగారు ఇలా సెలవిచ్చారు : "ముత్యయ్య! - జీవితమంతా ధారపోసి ఈ ధనమంతా మీరిద్దరూ కూడబెట్టారు. దీనిని మీరే అనుభవించటం న్యాయం" అంటూ, ఆ ధనరాసులు రెండు మూటలు కట్టించి, దంపతులిద్దరి తలల మీదా చెరివకట్టే పెట్టించారు.

బోధపడింది తిమ్మరాజుగారి తత్వం. తక్షణమే, దాచబెట్టిన ధనమంతా బయటికి తీశాడు. బంధువర్గంనుండి గుంజుకొన్న బహుమాన ధనమంతా భార్యచేత మళ్ళీ పంపించివేశాడు. ఊరిలో పోగుచేసిన ద్రవ్యమంతా ఎవరిచ్చింది వారికి లెక్కతప్పకుండా ఇచ్చిందివేశాడు. కోటలోనుండి కాజేసిన రాజద్రవ్యమంతా, కాసుఅయినా తక్కువ లేకుండా చేర్చివేశాడు.

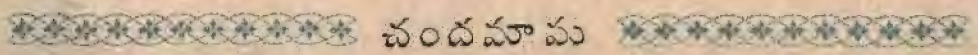
ఇప్పుడు ముత్తయ్య పూర్తిగా మారిపోయాడు. ద్రవ్యమనేది జీవితం సాగించటానికి ఉపయోగించే ఒక సాధనం. అంతే కాని, ధనం సంపాదించటంకోసమే మనం పుట్టలేదు-అనే దివ్యసూత్రం అతని మనస్సుకు బాగా పట్టింది.

'అయ్యో! జీవితమెంత వృథాచేసుకొన్నాను? అంతూ పొంతూ లేని ఆశతో ధనద్రవ్యాలు పోగుచేయటం మొదలెట్టాను. పోగేసినకొద్దీ ఆశ ఎక్కువయిందే కాని, కొంచెమైనా తగ్గలేదు. మనస్సుకు తృప్తి అనేది కనుచూపుమేరలోనైనా కనిపించలేదు. దిక్కుమాలిన ఈ ఆశను అర్థంలేని ఈ ఆశను తీర్చుదామనే కాంక్షతో నా భార్యను పురికొల్పి, ఆమె బుద్ధికూడా పాడుచేశాను. అడ్డమైనవాళ్ళ కాళ్ళూ

ఈ తీర్పువిన్న ప్రజలకు ఇదేమీ అంతు పట్టలేదు. "దిమితెలివయ్యా తిమ్మరాజుగారి తెలివి!" అంటూ చెప్పకొసాగారు.

మరునాడు డబ్బుపట్టుకొని ముత్తయ్య బియ్యంకోసం బజారుకు వెళ్ళాడు. ఎవరిని ఏ వస్తువు అడిగినా 'లేదు' అంటూపచ్చారు. ఎన్ని దుకాణాలు తిరిగినా అందరూ ఇదే మాట, దినుసు దొరకలేదు. కోరిన ధనమిస్తానన్నా దొరకలేదు. చేసేదేమిటి? చేరువనున్న గ్రామాలకు పోయి చూచాడు. అక్కడా ఇదే తంతు!

అయోమయమైపోయింది పాపం, ముత్తయ్యజీవితం! కళ్ళు తెరిచాడు. అప్పుడు

పట్టాము. నానా గడ్డి కరిచాము. ప్రభువుల ధర్మమా అని, ధనం యొక్క విలువా ప్రయోజనమూ ఇప్పుడుకదా నాకు తెలిసి పచ్చింది.

ఇక—నా స్వలాభంకోసమని ఊరిమీద పడను. ఎవ్వరిని బాధించను. జానెడు పాట్లకు ఎంత కావాలి? ధయామయులైన ప్రభువులు మాకు సరిపడా అనుగ్రహిస్తూనే వున్నారు. దానితో తృప్తిచెందక, ఎందుకి తాపత్రయం?—ఆర్థంలేని తాపత్రయం?

—ఈవిధంగా తనలో తను ఆనుకొని, తన కుటీరంలో, నిశ్చింతగా కూర్చున్నాడు.

'పోగుచేయట'మనే దురలవాటు మానుకోగానే ముత్తయ్యకు ధనంమీది మమకారం తొలగిపోయింది. తొలగిపోగానే, మనస్సు తేలికపడింది. ఇలా తేలికపడిన మనస్సుతో ఒకవిధమైన కొత్త ఆనందంలో వున్నాడు, ముత్తయ్య.

అంతలోనే రాజభటులు వచ్చారు. ఐతే, ఈసారి ఆ దంపతులను బంధించటానికి కాదు వాళ్ళరావటం. దివ్యమైనటువంటి భోజనపదార్థాలు పట్టుక వచ్చారు. ఇది చూచి, ముత్తయ్యదంపతుల సంతోషానికి మేరలేకపోయింది.

నాటినుంచీ ముత్తయ్యా మరిడమ్మా పంటచేసుకోవటం అవసరమే లేకపోయింది. ఏమీ?—రోజూ రెండుపూటలా వారికి కోటలో నుండి భోజనం వస్తూనేవుండే! నెలా టిరిగే సరికి ముత్తయ్యకు అతని జీతమూ చేరు తూవుండే. ఇంక లోటేమిటి?

ఇప్పుడు ధనం పొగుచేయవలసిన పని లేదు కనుక, ముత్తయ్యా మరిడమ్మా ప్రభువులకోసమే అహర్నిశలు పాటుపడుతూ, కృతజ్ఞులై, తృప్తాత్ములై సుఖంగా ఉంటున్నారు. ముత్తయ్యలోని మార్పు ప్రభువుకూ ప్రజకూ కూడా సంతోషాన్ని కలిగించింది.

ఫోటోవ్యాఖ్యల ఫోటీ

::

బహుమానం రు. 10 లు

1953 డిసెంబరునెల సంచికలో ప్రకటింపబడే ఫోటోలకు నమూనాలు

★ పై ఫోటోలకు నరిగిన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.

★ అక్టోబర్ 10-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/-లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ ఒకపోస్తుకార్డుపైనవ్రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:—చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల ఫోటీ, మద్రాసు-26.

స పం బ రు నె ల చం ద మా మ లో

ప్రచురింపబడే ఫోటోలకుగాను, ఈ దిగువ ఉత్తమవ్యాఖ్యలకు బహుమతి యివ్వడమైనది మొదటి ఫోటో : లంగరు దింపు | రెండవ ఫోటో : ఓడను పంపు

పంపినవారు : టి. దైవాదీనం, P. O. శంకరంపేట, (via) నర్సింగి, హైదరాబాద్ (దక్కన్) బహుమతిపొందిన ఈ వ్యాఖ్యలు, పంపినవారి పేరుతోనూ నవంబర్ నెలలో ప్రచురిస్తాము. బహుమతి మొత్తం రూ. 10/- నవంబరునంచిక వెలువడిన వెంటనే పంపబడుతుంది.

అవ్వయ్యార్

అవ్వయ్యార్ గొప్ప తమిళ కవయిత్రి. తెలుగు పిల్లలు వేమనపద్యాలు చదువుకున్నట్లే తమిళ బాలబాలికలు అవ్వయ్యార్ పద్యాలు చదువుకుంటారు. పిల్లలకోసం ఆమె ప్రత్యేకంగా అనేక పద్యాలు రాసివేసింది.

తమిళదేశంలో అవ్వయ్యార్ కదను అతి విచిత్రంగా చెప్పుకుంటారు. తల్లిగర్భంనుండి బయటపడగానే ఆమెను తల్లిసంక్రమణ ఆశయంతో ఒకతల్లితో వనలిపెట్టిపోయారు. తరువాత పెద్ద వాన వచ్చి ఆ తల్లి వాననీటికి జేరిపోయి నదిలో ప్రవేశించి ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోతూవుండగా,

ఉదయంచేత నదిలో స్నానంచేయవచ్చిన ఒక మంది ఆ పిల్లను చూసి తీసుకుని ఇంటికి వెళ్లాడు. తొట్టిలో ఉండగానే ఈ పిల్ల వినాయకుడి గ్రహంకోసం ఏడ్చి పోయిపెట్టింది. బిడ్డకు ఈయమించిన తెలివితేటలుండటం చూసి "అవ్వ" అని పేరుపెట్టారు.

అవ్వ నిత్యమూ వినాయకుణ్ణి ఆరాధిస్తూ పెరిగి పెద్దయింది. యుక్తవయస్సు రాగానే ఆమెను పెంచిన తలిదండ్రు లామెకు మనువు కుదిర్చి పెళ్ళిచేశారు. కాని అవ్వకు సంసార తాపత్రయంలో చిక్కుకోవాలని లేదు. ఆమె తన ఇష్టదైవమైన వినాయకుణ్ణి ప్రార్థించి ఆయన అనుగ్రహంతో ముసలిదయిపోయింది. అది మొదలు

ఆమె అవ్వయ్యార్ అని పిలువబడుతూ, కాలినడకను దేశమంతటా తిరిగి ప్రజలకు నీతిబోధలు చేయసాగింది. ఆమెకి తి దేశమంతటా వ్యాపించింది. ఆమె బోధలు విన్నవానికి జనం తండ్రులవలెగా పవ్వేచారు.

అవ్వయ్యార్ కిర్తి విని చోళ రాజు అమెకు బ్రహ్మాండమైన స్వాగతం ఏర్పాటుచేసి, అమెను తన ఆస్థానంలో ఉండి పామ్మని అర్పించాడు. కాని అవ్వయ్యార్ సమ్మతించలేదు. తన జీవితం పేదప్రజల సేవలోనే వెళ్ళిపోవాలని చెప్పి అమె తనవారిని తాను వెళ్ళింది.

చూచింది. “అదుపులేని భార్యతో కాపరం చెయ్యటంకన్న సన్యాసం పుచ్చుకోవటం మేలు” అని అవ్వయ్యార్ భర్తకు హితబోధ చేసి విస్తరి ముట్టకుండానే లేచిపోయింది. భర్తకు పాసుపం వచ్చి దండకమండలాలతో ఇల్లు వదిలాడు. గయ్యాళిభార్య అవ్వయ్యార్ ను వెతుక్కుంటూ

పోయి అమె కాళ్ళమీద పడి పతిభిక్షవేడింది. అడది భర్తను ప్రేమతో కట్టేసుకోవాలని హితం చెప్పి అవ్వయ్యార్ అమెను పంపేసింది.

ఇంకొక గ్రామంలో పరమ లోభి ఒకడుండేవాడు. వాడు ఏల్లకి బిచ్చంపెట్టేవాడుకాదు. ఎవరికినా సొమ్ము ఇవ్వవలసి వస్తే “రేపురా” అంటూ ఉండేవాడు. ఒకనాడు అవ్వయ్యార్ ఈ లోభిని చూడ బోయింది. అతడు అవ్వయ్యార్ కవిత్యంవని, “అహా, అక్షరలక్షలుచేసే కవిత్వం, మీకు అంబారి ఏనుగునిస్తాను. రేపురండి,” అన్నాడు.

మర్నాడు అవ్వయ్యార్ వచ్చేసరికి తనకు కడుపు నొప్పి వచ్చినట్టు మూలగసాగాడు. ఇంకొకసారి వస్తానని అవ్వయ్యార్ వెనక్కుతిరిగింది. కాని లోభికి నిజంగానే కడుపునొప్పి పట్టుకుంది. చివరకా ఏసినెగట్టు అవ్వయ్యార్ కాళ్ళుపట్టుకుని, క్షిమా పణి చెప్పకుని, కడుపునొప్పి పోగొట్టుకున్నాడు.

ఒకప్పుడు ఒకరాజ్యంలో ఔమం వచ్చింది. ప్రజలు కొండికి లేక మలమల మాడు తున్నారు. ఇదిచూసి ఒక కామండు తనదగ్గర ఉన్న ధాన్యమంతా పేదప్రజలకు పంచసాగాడు. న్యాయంగా ఈ ధాన్యం రాజుగారికి చెల్లించ వలసిన ధాన్యం. ఇకనే? రాజభటులు ఈ భూస్వామిని పట్టుకుపోయి రాజు ఎదుట ఉంచారు. అతనిని విడిపించాలని ప్రజలు అలజడి చేయ సాగారు. ఆ సమయాన అవ్వయ్యార్ అక్కడికి పోయి, రాజును మందలించి, భూస్వామిని విడిపించి, ఆ రాజ్యంలో వాన కురిపించింది.

ఒక గ్రామంలో ఒక ఆసామీ ఉండేవాడు. అతని భార్య గయ్యాళి. ఈ గయ్యాళికి బుద్ధి చెప్పాలనే ఉద్దేశంతో అవ్వయ్యార్ ఒకనాడు ఈ ఆసామీ ఇంటికి భోజనానికి వెళ్ళింది. వడ్డించేటప్పుడు గయ్యాళి ఇల్లాలు భర్తపట్ల చాలానిర్లక్ష్యం

గించాయి. అప్పయ్యార్, పారీ కుమార్తెలకు వివాహం జరిపించసాగింది. ఇది తెలిసి దుర్గాధ్వలైన చేర చోళ పాండ్య రాజులు వివాహం భగ్నము చెయ్యటానికి తమ బలాలతో బయల్దేరారు. ఇది తెలిసి అప్పయ్యార్ భూదేవితో, “తల్లీ, ఈ అధర్వం ఎంత కాలం భరిస్తావు. నేరు తెరు,” అని వేడింది. వెంటనే శత్రుబలాలు వచ్చేదారికి అడ్డంగా భూమి విచ్చి పెద్ద అగాడం ఏర్పడింది. యుద్ధానికి బయల్దేరిన రాజులు బుద్ధితెచ్చు

పారీ అనే రాజకడుండవాడు. అతనికిద్దరు కుమార్తెలు. వారిని దైవికుడనేవాడికిచ్చి వివాహం చేపామనుకొంటూవుండగా, చేర చోళ పాండ్య రాజులు దుర్గాధ్వం తలపెట్టి పారీని చంపి, దైవి కుణ్ణి ఒక కోటలో బంధించారు. పారీ కుమార్తెలు అరణ్యవాసంలో బాధలు పడుతూవుండగా అప్పయ్యార్ వారిని కలుసుకొని వారి వృత్తాంతం విన్నది. వెంటనే ఆమె తన ఇష్టదైవమైన వినాయ కుణ్ణి ప్రార్థించింది. మరుక్షణమే వేలకొద్దీ ఏనుగులు బయలుదేరి దైవికుడు బంధింపబడివున్న కోటను కూలదోసి దైవికుణ్ణి తెచ్చి అప్పయ్యార్ కు వప్ప

కుని వివాహానికి అధితులుగా వచ్చారు.

అప్పయ్యార్ కాలంలోనే తిరువళ్ళూర్ అనే మరొక కవి వుండేవాడు. ఈయన ప్రజల బాషలో “కురళ్” అనే గొప్ప గ్రంథాన్ని రచించాడు. అయితే ఈ గ్రంథాన్ని మధురలోని తమిళనంధుం వారు ఆశీపించారు. ఈ వార్త విని అప్పయ్యార్ మధురకు వెళ్ళింది. “కురళ్” గ్రంథాన్ని ఒక కోనేట్లో పడవేసింది. వెంటనే కోనేట్ అడుగునుంచి ఒక పీటా, దానిమీద పద్మమూ పైకివచ్చాయి. కురళ్ గ్రంథాన్ని ఈ పద్మంమీద వుంచి భగవంతుడే ఒడ్డుకు చేర్చాడు. ఈవిధంగా తమిళ

సంఘంవారి ఆహంకారానికి తగిన శాస్త్ర బలి గింది. కుంభ గొప్ప గ్రంథమని రుజువుయింది.

ఈవిధంగా ప్రజలకు మంచిమార్గం ఉపదేశిస్తూ, దేశమంతటా సంచారంచేస్తూ, ప్రజలందరినీ తన వారినిగా చూసుకుంటూ అవ్వయ్యార్ పృథ్విరా లయింది. ఈ దశలో ఆమె ఒకనాడు ఒక నేరేడు చెట్టుకింద విశాంతిరేకుకుందామని ఎండలో నడచి వచ్చింది. చెట్టుపైనున్న ఒక గెల్లపిల్లవాడు, “ఆవ్వా, పళ్ళు తింటావా?” అని అడిగాడు. “కానీనిపడెయ్యి, నాయనా,” అన్నది అవ్వయ్యార్. “వేడిపళ్ళు కావాలా, చల్లపళ్ళు కావాలా?” అని అడిగాడు కుర్రవాడు. “ఎక్కడైనా వేడిపళ్ళుంటాయా? చల్లనిపళ్ళే పడెయ్యి,” అన్నది అవ్వయ్యార్. కుర్రవాడు చెట్టు కొమ్ములు దురిపాడు, నేరేడు

పళ్ళు నేలరాలాయి. అవ్వయ్యార్ నేలమీది నుంచి ఒక పండు తిని దుమ్ముపావడానికి ఊద సాగింది.

చెట్టుమీది నుంచి కుర్రాడు పకపకా నవ్వాడు. “ఎంత పిచ్చిదానీవి, ఆవ్వా? ఎక్కడన్నా వేడిపళ్ళుంటాయా? ఎందుకలా ఊదు తున్నావ్?” అన్నాడు.

అన్నీ తెలిసిన తననే వేళాకోళంచేసిన ఈ కుర్రవాడు సామాన్యుడు కాదని అవ్వయ్యార్ అతనికి నమస్కారంచేసి, “ఎవరు, నాయనా, నువ్వు?” అన్నది.

వెంటనే కుర్రవాడు కుమారస్వామిగా మారాడు.

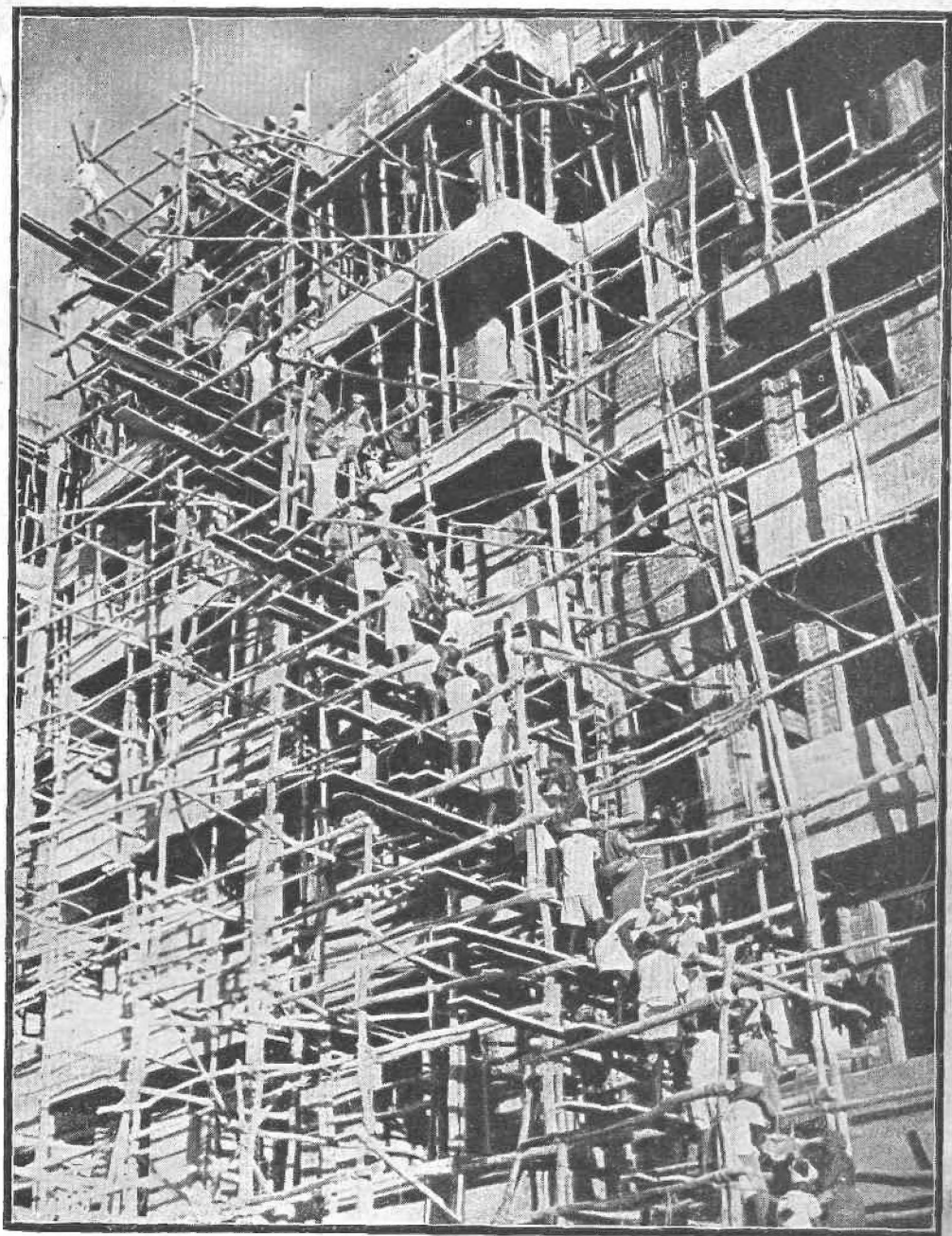
“ఆవ్వా, నువ్వు అవతరించిన పని అయి పోయింది. ఇక నీవు కైలాసానికి వెళ్ళు” అని ఆదేశించాడు కుమార స్వామి.

అవ్వయ్యార్ తన నీతి బోధలను ప్రజలకు వదలి తాను కైలాసం చేరింది. అ నీతిబోధల నెంకా ఈనాటికీ ప్రజలు జ్ఞాపకం చెను కుంటూనే ఉన్నారు. ఇదే విధంగా ఎల్లకాలమూ జ్ఞాపకం చేసుకుంటూనే ఉంటారు.

ఆతి విచిత్రమైన ఈ అవ్వయ్యార్ కథను జెమిని

వారు ఎన్నో సంవత్సరాలపాటు ప్రయాసపడి, ఎంతో డబ్బు వ్యయంచేసి, ఈ మహత్తరగాథను సినీమా చిత్రంగా తయారుచేశారు.

ఈ చిత్రాన్ని గొప్ప గొప్ప వాళ్లంతా మెచ్చు కున్నారు. చూడటానికి ఎంతో అద్భుతంగా ఉండే ఈ “అవ్వయ్యార్” చిత్రాన్ని ప్రతి స్త్రీ, పిల్లా, పిల్లవాడూ తప్పక చూపి తీరాలి.

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

మనుజుల గూడు

పంపినవారు :
సి.వి. కొండారెడ్డి - రాయపేట

